

GLASOVA Panorama

KRANJ, 1. SEPTEBRA 1962 — Leto II — St. 34

Štirje gorenjski alpinisti so preko najtežjega grebena Peuterey osvojili Mont Blanc

NA STREHI EVROPE

Prvi Jugoslovani na poli čez Peuterey - „Na pogled s 4807 m visokega Mont Blanca niti pomislili nismo!“ - Člani gorenjske alpinistične odprave na najvišji vrh Evrope so pozabili šteti dneve

ŠTIRJE V NAVEZI

Bila je sredo, 1. avgusta, ko so si štirje gorenjski alpinisti natovorili težke nahrbtnike ... njihov cilj je bil, da jih odložijo šele na najvišjem evropskem vrhu - Mont Blancu. Dobro so vedeli, da pot ne bo lahka, zakaj njihov namen je bil: priti na najvišji evropski vrh v Cent. Alpah preko najtežjega montblanškega grebena

— po poti, ki jo doselej jugoslovanski alpinisti se niso premagali. V tej avgustovski kombinirani gorenjski odpravi na Mont Blanc so bili v navezi: Milan Valant in Tomaž Azman iz jeseniškega alpinističnega odseka ter Srečo Travnik in Franc Ekar, člana kranjskega AO. „Četvorica pogumnih mož“ se je iz Kranja z vlakom odpeljala preko Trsta, Benetk in

Milana (v glavnem mestu italijanske Lombardije - Milanu - so naši junaki noč prespali kar na železniški postaji) v Aosto - središče istoimenske doline v najbolj severozahodnem delu Italije, od koder so lepi pogledi na montblanško verigo in Gran Paradiso gorsko skupino. Trije iz naveze so se prvič srečali s „streho Evrope“, medtem ko je najstarejši član odprave - 23-letni Milan Valant - že stal na njej.

Pogled na vrh Mont Blanca

BEČANJA Z LJUDMI

Nevenko Arsovo, članico kvarteta Magnifico iz Skopja, kritiki označujejo kot jugoslovansko pevko z najznačilnejšim altom. Nevenka je kljub naglemu in bleščečemu vzponu Magnifica in laskavih pohval, ki kar dežujejo na te mlade izvajalce mehiških in drugih latinskoameriških pesmi, ostala predvsem skromna učenka srednje glasbene šole.

Ste bili zraven, ko je nastajal Magnifico?

— To je bil najprej duo, ki je začel prepevati pred tremi leti na avtocesti. Po vrnitvi v Skopje se je razširil v trio, tri mesece po nastanku ansambla pa so povabili še mene.

Ste že bili v Južni Ameriki?

— Ne. Tega si - tako kot ostali člani Magnifica - najbolj želim.

»Mehikanka« iz Makedonije

Razumele, kar požete?

— Pri učenju besedila nam pomaga dober poznavavec španskega jezika, ki nam besedila tudi prevaja v makedonščino. Pesmi razumemo, čeprav sami jezika sicer ne obvladamo.

Ali zbirate plošče in katera vrsta glasbe vam razen južnoameriške še ugaja?

— Plošče kupujemo s skupnim denarjem in jih imamo že več kot 500. Skoraj na vseh so posneti pevci ali vokalni sestavi. Kot učenci glasbene šole se seveda zanimamo tudi za klasično glasbo.

Imate svojega konjička?

— Zelo rada vezem. Samo ne vem, če je to konjiček, ker vezejo vse naše žene.

Kako si predstavljate počitek?

— O počitku težko govorim, ker se med Solskim letom od jutra do večera učim in vadim klavir in peče, počitnice pa preživim na turnejah. Mislim, da bi se najboljše odpočila v nekom lepem kraju, kjer pa bi bilo tako samotno, da mi še govoriti ne bi bilo treba.

METKA SOSIC

FRANC EKAR PRIPOVEDUJE

Dvajsetletnega elektromehanika v Iskri Franca Ekarja, ki je bil najmlajši udeleženec odprave na Mont Blanc, smo povabili v naše uredništvo, da bi nam kaj več povedal o poti, na katero - moramo reči - niso odšli brez poguma, saj dva v odpravi prej še nista bila dosti više od 3000 metrov, medtem ko je eden gledal podse šele s Triglava! Oba kranjska člana odprave nista med drugimi še niti dve leti člana alpinističnega odseka.

(Ko sva poleti pred dvema letoma s Francem Ekarjem hodila po slovenski planinski transverzali od Maribora do Kamniškega sedla, sem mu prerokoval, da nikdar ne bo dober alpinist, ker je - z izgovorom, da ga žuli čevelj - venomer zaostajal za mano. Kuže, da sem se uštel ... in da so mu bili čevelji tedaj res pretesni.)

»ISKALI SMO POT«

Franc Ekar pripoveduje: »Z avtobusom smo se prepeljali v Courmayeur, ki je majhno italijansko mesto v vznožju Centralnih Alp. Naše izhodno taborišče smo postavili v dolini (Val) Veni, pol ure hoda iz mesteca. Potem smo tam dva dni čakali, da je prenehalo deževati. - Tretji dan smo šli preko sedla Inominata po vrhnem spustu do ledenika Freney, kjer smo iskali pot, po kateri bi lahko prišli na vrh. (Na

Inominata je bila lani poznana tragedija, ko so v viharju izgubile življenje štiri osebe, le najbolj poznanemu italijanskemu alpinistu Bonattiju pa je uspelo rešiti svojega klienta.) - Ko smo

V steni

po enem dnevu počitka in priprav v našem taborišču odrinili na pot, smo na ledeniku Freney z žalostjo ugotovili, da se je sneženi most, ki smo si ga izbrali za pot preko ledenika, v tem času porušil. Dve uri smo potem iskali novo pot...»

(nadaljevanje na 2. strani)

Cinerama naj reši film

Nova tehnika snemanja filmov in projektiranja, orjaška platna v kino dvoranah in druge novosti naj vrnejo izgubljeno publiko, ki sedaj sedi pred televizijskimi sprejemniki

● NEDOVOLJENA HITROST

V Rimu je bil neki Silvio Ferante obsojen na denarno kazen 15 tisoč lir zato, ker je, medtem ko je tekel proti domu, da ga ne bi dobil dež, podrl neko žensko. Njegov zagovornik ga je branil, češ da ni kriv, ker ni nobenega zakona, da bi omejeval brzino pešcev v mestnem prometu. Vendar sodišče te obrambe ni upoštevalo.

● MICUKO Z NOVIM OBRAZOM

Plesavka Micuko, ki je bila soudeležena pri ugrabitvi malega Erika Peugeotta, vnuka francoskega avtomobilskega magnata, se je odločila, da spremeni svoj obraz. Po plastični operaciji je ni mogoče več prepoznati. Dejala je, da ta njena odločitev nima nikakršne zveze z ugrabitvijo malega Erika, vendar si je že dolgo želela, da dobi »evropski« obraz.

● »RAZBIJTE TO STEKLO«

V nekem ameriškem mestu gradijo paviljone letnega sejma. Nekoliko pred zasteklenimi dvoranami stoji tabla z napisom: »Če želite razbijati stekla na paviljonih, vas prosimo, da razbijete to steklo.« Poleg table so res obešena tri stara okna. Graditelji menijo, da se bodo škodljivci znesli nad stekli, ki so jim tako prijazno ponujana, in pustili ostale pri miru.

● ZEPNA POSTELJA

Spanje v vlakcu je zares neudobno. Človek ne ve, kam bi z glavo, in ko se prebudi, ga navadno boli vrat. Zato bo izum nekega nemškega inženirja verjetno prav tople sprejet. Njegov izum je sestavljen iz pasov, na katere je mogoče nasloniti glavo in roke. Pasovi se pritrdijo na prilježnik nad sedeži. Zvite je mogoče stlačiti v žep.

● NOGOMET V BALETU

Veliki sovjetski umetnik Igor Moisejev je spretno spojil harmonijo gibov, moč in komiko in ustvaril balet »Nogometna tekma«. Gneče pod golom dajejo izvajavcem priložnost, da izvajajo akrobatske skoke, ki so vedno zelo napeti trenutki.

● MILIJONI IZ NEPOMEMBNIH STVARI

Kosta Dogu iz Bitolja je v štiridesetih letih zbiranja najrazličnejših — za vsakogar izmed nas povsem nepomembnih — stvari postal prvi milijonar. Njegovo nenavadno zbirko cenijo sedaj namreč kar na 10 milijonov. Kosta vse dni preživi v zbiranju in urejanju predmetov. Zbira vse: kino vstopnice, škatlice vžigalic, cigaret, avtobusne karte, razglednice, razne nalepnice itd. V njegovi zbirki je na primer vstopnica za bitoljsko gledališče iz leta 1920, kar ima gotovo že svoj zgodovinski pomen.

Letošnje leto je še prav posebno označeno s tekmovanjem med filmom in televizijo. Dogodek s satelitom Telstar je spet dal prednost televiziji. Toda tudi film je pripravil protinapad. V začetku avgusta so v 60 največjih ameriških mestih prikazovali film »Nenavadna zgodba bratov Grüm« na orjaških cinerama-platnih. To je bil prvi umetniški film v tej tehniki. Po njegovi zaslugi je cinerama prenehala biti sejemska atrakcija in je po mišljenju filmskih kritikov postala nov izraz v filmski umetnosti.

Tako sta začela tekmovanje velikim in pritlikavcem — 320 kvadratnih metrov filmskega platna in četrtna kvadratnega metra televizijskega ekrana. Samo na strani tega pritlikavca je na tisoče inženirjev po vsem svetu, medtem ko je na strani velikana — cinerama — skupnica ljubiteljev filma in poslovni mož Nikola Reisini, po rodu Grk. Reisini je pripravil še en cinerama-film, ki ga bo poslal na svetlo takoj, ko bo zvedel, na kakšen sprejem je naletel film »Nenavadna zgodba bratov Grüm«.

Potrebno je bilo precej poguma, da se v 1962. letu, ko največji hollywoodski ateljeji izdelajo po tri ali štiri filme na leto (pred vojno pa kar po 52) in v trenutku, ko 85 odstotkov hollywoodske proizvodnje dela za televizijo, izdelata dva draga cinerama-filma.

Reisini meni, da mu v tako brezupni situaciji, v katero je zašel film, lahko pomaga samo cinerama. Prvikrat je bil film v cinerami prikazan leta 1932 in samo v ZDA si ga je ogledalo 40 milijonov ljudi.

GLEDAVCI SE BOJJO

Kamere ogromnih razmer, težke več kot 150 kilogramov, s tremi objektivmi, ki so zajeli kot vidljivosti 146 stopinj (približno toliko kot človeško oko) so dale filmu nov relief, gibanje in razdalje. V dobi desetih let je Reisini postavil svoje kamere na kolesa, na smuči, na reaktivna letala in drugim in dosegel pri tem tako plastične in prepričljive posnetke, da so mnogi gledavci pri gledanju filma dobesedno drhteli od straha.

Potem je grk začel s snemanjem filmov, o katerih je vedno sanjal, to je s praviimi filmi, z zgodbo in s scenarijem. Pri tem je sledil naklonjenosti gledavcev k fantastičnosti, ki jo je že razpihal z dosedanjimi spektakli.

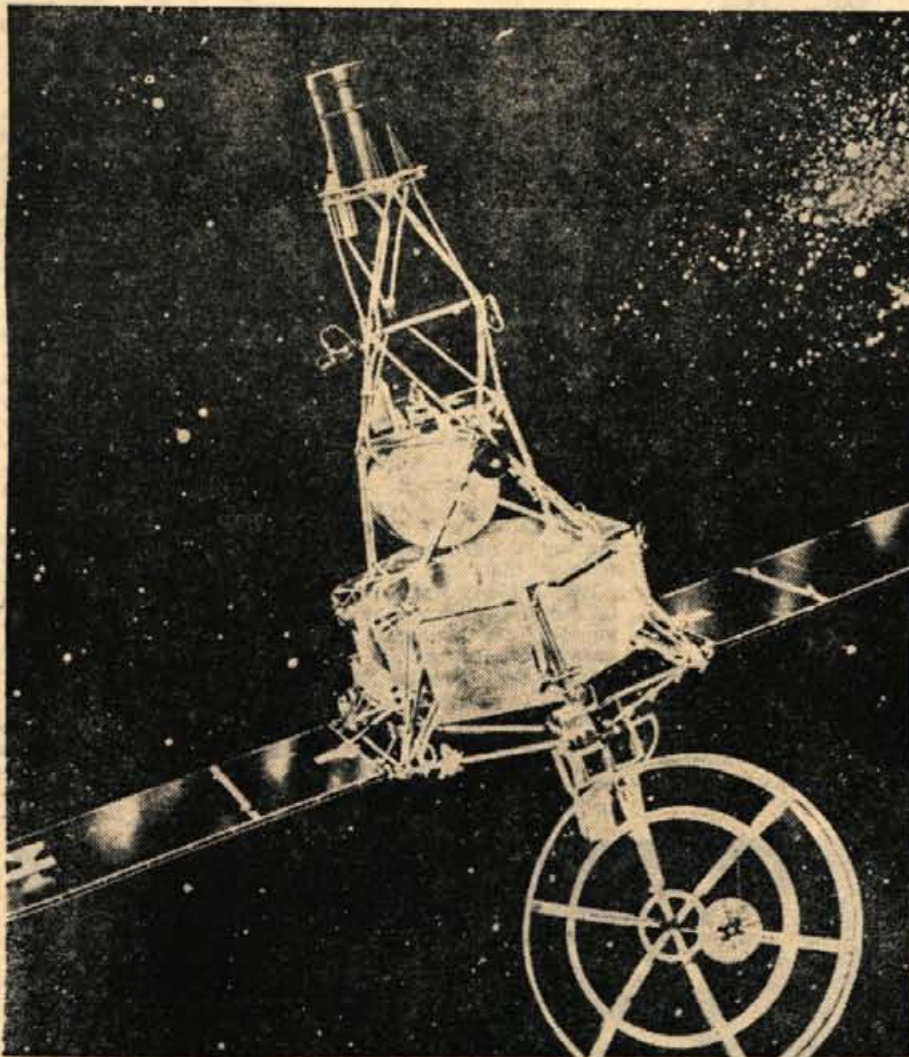
O ogromnem uspehu svojega dela Reisini pravi: »Moja moč je v tem, ker je moj spektakel družinski in vsakomur razumljiv: gledavcem starih 5 let ali onim, ki jih imajo že 95. Vendar pa 40 odstotkov mojih gledavcev tvorijo otroci. Teh nočem izgubiti.

SKUPNE SKRBI

Televizija in cinerama imata kljub vsemu le nekaj skupnega. Obe iščeta nove možnosti v gledališču. Cinerama zato, ker bi rada še bolj povečala svoje že tako ali tako veliko platno, televizija pa zato, ker niti pri svojih najboljših oddajah ne more posvečiti več kot 60 ur za vaje. V tem kratkem času pa edinole najboljši gledališki igralci lahko dosežejo potreben umetniški rezultat.

Tudi cinerama postavlja igralce pred velike probleme. Njihov izbor bo moral biti zelo temeljit, da bodo ostali res samo tisti, ki so — zahvaljujoč se svoji nadarjenosti — sposobni »napolniti« ogromno platno. V ta namen bodo v Parizu zgradili še eno dvorano za cinerama, ki bo obenem tudi kulturni center, ker bo imela tudi pravo gledališče, namenjeno tisti skupini igralcev, ki jih bo potrebovala cinerama prihodnosti.

V svojem tekmovanju s televizijo cinerama išče novo orožje. Reisini vsako leto porabi tri milijone dolarjev za raziskovanje optike, da bi svoje 30 metrov dolgo platno pokril s čimbolj živimi in plastičnimi slikami. Nihče ne ve, kaj vse še pripravlja. Znao je samo to, da ta sposobni Grk pogosto izjavlja, da se mu bodo investicije dobro poplačale.

Amerikanski in ruski znanstveniki, ki izdelujejo »prometna sredstva« za vesolje, nikoli ne pustijo drug drugega predaleč naprej. Amerikanci sicer še nekaj let ne bodo dosegli takih uspehov kot jih imajo Rusi že sedaj, vendar pa po vsakem uspehu tekmeča poskusijo še sami presenetiti Zemljane. Pred kratkim so poslali v vesolje vesoljsko ladjo — robot Mariner II. Prvi poskus s to ladjo — julija letos — ni uspel. Znanstveniki so predvidevali, da se bo Mariner II približal Veneri na 16 tisoč kilometrov, vendar je kmalu po izstrelitvi neznatno spremenil pot, ki so mu jo začrtali, zato so se njegovi konstruktorji že zadovoljili z večjo razdaljo — 60 tisoč kilometrov. Vsekakor nas bo vse zelo zanimalo, če bo ameriški vesoljski robot naredil take posnetke Venere, da bo po njih mogoče sklepati o življenju na tem planetu

• NI PREPOVEDANO

Neki angleški sofer se je začel pred sodiščem, ker je na strehi svojega avtomobila prevažal dva prijatelja. Sodišče ga je oprostilo vsake kazni, ker sodniki v britanskem zakoniku niso našli nobenega paragrafa, ki bi prepovedoval vožnjo na strehi avtomobila.

• VAŽNA JE SAMO PENTLJA

V gostilnici v angleškem mestu Basildon je pred kratkim vstopilo pet fantov brez sraja, a z ovrtniki in skrbno zavezanimi pentljami. Fantje so tako protestirali, ker je lastnik te gostilne izjavil, da v svojem lokalu ne bo stregel gostom, ki bodo prišli brez pentlje. Gostilničar je »demonstrantom« postregel s pijačo, takoj nato pa zahteval, da zapustijo lokal.

• SONČENJE V OBLEKI

V neki tovarni v Litvi so začeli proizvajati umetno svilo, ki propuša ultravijolične žarke. Žene, ki bodo nosile obleke iz tega blaga, se bodo torej lahko sončile kar v obleki.

• ZAKLJUČEK PRIMERA FINCBEIN

Znana ameriška napovedavka Shary Finchein in njen mož sta od dneva, ko sta zvedela, da uživanje pomirjevalnega sredstva talidomida med nosečnostjo vpliva na deformacijo otroka, živela v velikih skrbih. Tudi Shary je jemala to zdravilo. Ker ji v ZDA niso dovolili abortusa, je šla na Švedsko, kjer so njeni želji ustregli. Pri tem so ugotovili, da bi tudi ona dobila iznakaženega otroka.

KENNEDYJEVE neizpolnjene obljube

Novembrske volitve za tretjino senatorjev in novi predstavniki dom se naglo približujejo. Njihovi o nasprotovanjih, ki jih je deležen Kennedy skupaj s svojo administracijo. Novembrske volitve bodo posredno

ALI KENNEDY RES NE MAKU KUPCIJ?

va bližina daje osnovni ton ameriškemu političnemu življenju. Se več se piše in go-

tudi glasovanje o zaupanju Kennedyju. Ne gre samo za to, da bi volivci glasovali za demokrate, glasovati morajo proti vsem tistim, ki glasujejo proti predsednikovim zakonskim predlogom. Kennedy je vodja demokratske stranke in ta stranka ima večino v Kongresu in v Senatu. Toda cela tretjina demokratov redno glasuje proti predlogom svojega vodje in ga tako onemogoča. Prav po ameriško, ali ne?

Kennedy je veliko obljubljal. Precej omajani optimizem javnosti lahko utrdi edino tako, da novembra privede v Kongres čimveč mladih ljudi s pogledi, ki so podobni njegovim. Njegova administracija mora premagati svojo lastno stranko in ji v Senatu valiti mlajšo ekipo. Le tako bo imel Kennedy večino. Bo uspel?

KONGRES JE NEPOBOLJŠLJIV

azen tega da je Kennedy zelo popularen zaradi svoje lepe in simpatične žene, da njegova mala hčerka izjavlja, da bo predsednica ZDA, da Američane skrbi, kako je njenim ponijem in da preštevajo vedno večje število telesnih straž, da je Bela hiša z mladimi stanovavci dobila povsem drugačno notranjost in je z

njim povezano se mnogo drugih zanimivosti, je menda tudi prvi predsednik ZDA, ki se je preselil v Belo hišo iz svoje - večje. Vendar pa mu njegovo bogastvo ni pomagalo, da bi uspel najti skupni jezik z ameriškimi poslovnimi krogi, ki vladajo v Kongresu. Da je Kennedy veliko več obljubljal kot naredil, je njihova zasluga, saj s svojim nasprotovanjem dosegajo, da se dogaja prav nasprotno od tistega, kar želi predsednikova administracija.

V Eisenhowerjevem času je bilo v ZDA 6 milijonov in pol brezposelnih, sedaj jih je 2 milijona manj, kar pa ni še niti najmanj zadovoljivo. Kennedy je želel narediti konec povorkam brezposelnih, zato je zahteval, da namesto prejšnjih 4 odstotkov zbranih davkov, administracija v prihodnje razpoga s 25 odstotki. Vse skupaj je ostalo na nepomembnih osemih odstotkih.

USPAVANO GOSPODARSTVO

Ameriška državna blagajna v preteklosti ni imela primanjkljajev. Uravnovešeni proračun je prinašal mirno spanje finančnemu ministru, toda zaviral napredek gospodarstva. Vlada je celo predlagala, naj bi umetno ustvarili primanjkljaj in tako povečali gospodarsko aktivnost, vendar so ta nasvet označili kot avturizem nove administracije. Kennedyjevi svetovavci pa zatrjujejo, da bi zmanjšanje davkov za 10 milijard dolarjev že v bližnji prihodnosti prineslo novih 20 milijard zaradi povečane poslovne aktivnosti. Za vzgled so jim

Zahodna Nemčija, Italija in Francija, ki so največje gospodarske uspehe dosegle po tej poti. Sedanjih 2,5 odstotkov povečanja proizvodnje je več kot premalo, posebno še, ker je Sovjetska zveza uspela povečati vrednost proizvodnje kar za 9 odstotkov.

ZAŠČITA JAVNIH INTERESOV NEZAŽELENA

Poslovni krogi želijo predvsem to, da bi vlada prenehala z zaščito javnih interesov, saj menijo, da jim prav od tega grozi največja nevarnost. Kennedy jih je že obtožil, da živijo od starih mitov. Ne vidijo, da se razmere v svetu menjajo in da nagel vzpon nekaterih držav predstavlja zanje veliko nevarnost. Poslovni svet je dolgo veljal za nedotakljiv, zato mu ne gre v račun, da Kennedy na primer prepoveduje zvišanje cen jekla ali kaj podobnega. Se manj mu je bilo všeč, da naj bi za Amerikance, ki so stari nad 60 let, vpeljali brezplačno zdravniško pomoč. Kennedy je s tem svojim predlogom gladko propadel. Kongres pa naenkrat dobil 20 milijonov nasprotnikov. Včasih je Kennedy upal, da bo svoje nasprotnike pridobil z majhnim popuščanjem. Nove volitve bi morale pokazati, če bo Kennedy v svojih odnosih do nasprotnikov še vnaprej kolebal.

Tisti, ki so mislili, da so se prevarili, ko so pričakovali od Kennedyja večjih sprememb, bi bili lahko presenečeni že prihodnje leto. Če se sedaj spremenijo v pesimiste, imajo mogoče še večjo možnost, da se prevratnosti. Za vzgled so jim

Na strehi Evrope

(nadaljevanje s 1. strani)

STIRI URE PO SKALAH IN...

Štirinajst ur plezanja po snegu je bilo za odpravo dovolj, da je prišla na vrh Mont Blanca (4807 m). Vesega napora, ki so ga alpinisti doživeli na tej poti, se ne da opisati. Z vrvmi in drugimi tehničnimi pripomočki so proti vrhu plezali po 50 stopinj strmih grebenih Peutereya in Courmayeura, ki jih doslej jugoslovanski alpinisti še niso premagali. Najbolj zgovorno nam težko nalogo pojasni Ekarjev odgovor na vprašanje, kakšen je razgled s »strehe Evrope«. Pravi: »Tako smo bili utrujeni, da na pogled z visokega Mont Blanca niti pomislili nismo. Sedaj smo osem ur po italijanski (nekaj časa gre smer tudi po francoskem ozemlju) normalni smeri. Ves naslednji dan smo potem počivali.«

SE DVE TURI

Gorenjska naveza je v naslednjih dneh (člani odprave

so datume pozabili šteti in so šele v Benetkah, ko so se vračali, z zamaska steklenice mleka zvedeli, kateri dan je! v 20 urah preplezala še južni greben Peutereya, katerega smer je zgornje težavnostne stopnje (V. in VI.) in je v njej treba nujno enkrat bivakirati. Alpinistični vodnik na ta greben stane 60.000 lir; seveda so se naši alpinisti nanj podali sami. - Druga taka tura pa je bila na »velikanov zob« (Dent de Geant) in Tourant. Valant in Travnik sta v rekordnem času 4 ur preplezala tudi težko tehnično smer južne stene »velikanovega zoba«, zadnji dan pa celotna odprava še »hudičev greben« v Mont Blanc du Taculu, ki ga je pred leti premagal tudi naš himalajec Ciril Debeljšk.

V petek, 24. avgusta, so se vsi štirje alpinisti vrnili v Kranj - polni bogatih plezalnih izkušenj s težkih smeri v Centralnih Alpah in z njihovega najvišjega vrha Mont Blanca. - Jože ZONTAR

Rekli so.

»Poznamo tri vrste ljudi: žive, mrtve in tiste, ki živijo na morju.«

Victor Hugo, francoski pisatelj

»Ljubezen je sovražnik, ki ga ni mogoče premagati z borbo, ampak z begom.«

Miguel de Cervantes, španski književnik

»Ljubezen jemlje dub tistim, ki ga imajo in daje onim, ki ga nimajo.«

Denis Diderot, francoski pisatelj in filozof

»Politični barometer je mogoče prav tako napovedati kot angleško vreme.«

Harold Mac Millan, britanski premier

»Prvop ravilo vsakega učbenika za vojne operacije bi moralo biti: ne korakajte nad Moskvo.«

Bernard Montgomery, britanski feldmaršal

»Televizija je že nekaj zakonov rešila pred moderno zakonsko psihologijo.«

Hans Sänker, nemški filmski igravec

»Koketerija je zmožnost dobiti gosje srce in pri tem držati tudi svoje.«

Brigitte Bardot, francoska filmska zvezda

»Razumem, da moramo imeti kino dvorane, čeprav ne morem razumeti, zakaj hodijo ljudje vanje. Toda dokler mi ho le mogoče, se bom trudil, da v Izrael ne prodre televizija.«

David Ben Gurion, izraelski premier

Na naši lepi Savi

Med najbolj nevarnimi skalami

**Kje čaka mrzla kopel? — Opečeni Angleži v Zarici
sprasujejo za železniško postajo — Edini brodar ne mara
fotoaparator**

NENAVADNA CESTA

Na Gorenjskem je Sava preveč deroča in vijuga, da bi jo lahko uporabljali za plovo s čolni.

»Kam ste pa namenjeni?«
»Do Zagreba, od tam pa z vlakom na Jadran.«

Se bi se menil z njim, a se mu je mudilo za tovariši,

»Toda, saj še niste v Zagrebu!« sem posmehljivo pripomnil.

Angleži niso predvideli, da imamo pri nas sonce, ki prebivavce meglenega otoka kaj hitro popeče. Pordečeni in utrujeni od veslanja so hoteli na vsak način na vlak. »Tudi z njim pridemo do Zagreba«, so se tolažili. Od velike skupine je Sava pripeljala v Zagreb majhno peščico.

NEVARNE BRZICE

Po Savini strugi vodi od Bohinjskega jezera do Zirovnice in mimo Radovljice v Kranj in še naprej nenavadna cesta, kjer ne veljajo prometni predpisi in ob njej tudi ni prometnih milicnikov. Pač pa so nesreče tam precej pogoste.

Od vasi Soteška do Bohinjske Bele so v dolžini 7 kilometrov razvrščene brzice, ki jih poznajo kanuisti iz vse Evrope. Na tem delu je zlasti nevarna skala, ki leži prav v sredi struge. Ves vodni tok se z divjo silo zaganja vanjo. Tam se je prevrnil že marsikateri kajakaš, izgubil čoln in veslo in moker od glave do pete — vendar vesel, da si je rešil kožo — odšel na vlak. Pred leti leti se je neki kajakaš pri tej skali ubil.

Boj smešen kot žalosten je bil doživljaj dveh Stanetov — kanuistov iz Kranja. Svojo vožnjo sta zelo pogumno začela pri žagi v Soteški. Njuna nesreča se je začela pri omenjeni skali. Ker nas je nekaj to nevarno mesto že uspešno prevozilo, smo lahko opazovali, kako sta se Staneta sprijela z njim.

Ze v zgornjem delu brzice se je čoln prekucnil in oba Staneta sta štrbunknila v vodo. Prvi se je oprjel skale, drugega pa je tok odnesel pod skalo in ga vrgel na drugi strani spet ven. Pošteno smo bili prestrašeni. Stane pa je sedel na bregu in božal številne buške in praske.

Kanu je ostal pod skalo. Prizadevali smo si, da bi ga rešili, vendar brez uspehov. Zavoj z obleko, ki je padel v vodo, smo uspeli ujeti. Mokra kot miši sta potem oba odšla na avtobus. Se danes priznata, da sta takrat pošteno »svikala«, to pomeni, da sta bila pošteno prestrašena. Kanu je pozneje odnesla voda.

Nekaj kilometrov za Radovljico, blizu vasi Mošnje, je slikovita brzica. V obliki črke S se prebija Sava skozi soteško. Tišino moti le divje bučanje reke, iz katere se dvigajo izlizane skale visoko proti nebu. Skozi to globel ne bi prebil noben splav. Le gibčni kajak ali kanu se lahko izmuzneta med skalami in vrtineci na drugo stran.

Za tem se Sava umiri. Njen tok se vijuga med hribi vedno bliže Kranju, Otoče, Podnart... Ze tik nad Kranjem čaka veslače zadnja preizkušnja — Beznica.

ZADNJI BRODNIK

Pri vasi Okroglo lahko potnik prekorači Savo edino tako, da ga v velikem čolnu prepelje na drugo stran mlinar. Na tem me-

stu »obratuje« brod že dolga stoletja (menda že od trinajstega stoletja naprej). Uporabljali so ga predvsem romarji, ki so hodili s Koroskega na Jošt. Okrogelskemu mlinu in brodu pa se ure stekajo — mojster mlinar zatrjuje, da se posej ne izplača več.

»Ladja«, kot mlinar ponosno imenuje svoj čoln, težak gotovo več kot 500 kilogramov, je mirno počivala v pristanu pod mlinom. »Ali se je s to ladjo že kdaj pripetila nesreča?« sem povprašal brodnika.

»Ne, nesreč pa še ni bilo,« je lakoj zatrdil.

»Ali bi mi hoteli pokazati, kako veslate čez Savo? Rad bi naredil posnetek.«

»Ne, slikati se pa ne pustim«, se je branil mlinar, »bodo imeli sosede spet preveč pripomb.«

ZALA ZARICA

Kmalu za Kranjem so prične globok kanjon — Zarica, ki je zares najlepši del Save. Po stenah kanjona rastejo planike, ki so sicer doma visoko v gorah. Pri vasi Prebačevo se razteza čez Savo lesen jez. Na levi strani čepi ob vodi star mlin, na desni pa se vrti leseno kolo, ki poganja žago.

Ko sem vstopil v mlin, je mlinar Novak pravkar odpiral nad 100 let staro pisano kmečko skrinjo, v katero spravlja moko. Povedal je, da njegova rodovina živi in dela v mlinu že 300 let. Mlin in jez res nosita pečat neke druge dobe — dobe, ki je že minila. Prav zato sta tako privlačna. Vsak kajakaš — domač, še bolj pa tuj — se ustavi na tem mestu in izvleče fotografski aparat. Mlinar ima že več slik, ki so mu jih poslali vodni popotniki.

Kadar pripelje po strugi kanu, dvigne mlinar s posebnim vzvodom in jermenom mlinsko kolo kvišku in kanu lahko zdrsi po koritu, se zarije v val in že je na drugi strani.

Večeri se je že, ko sem končal svojo pot in se utaboril ob Zbiljskem jezeru.

BORUT KOBI

Mlinar

in splavi. Tako so njene lepote in zanimivosti dolgo ostale prikrite. Prebivavci ob njej so poznali le njene najbližje bregove.

Zadnja leta pa je tudi Sava oživila. V kajakih in kanujih se spuščajo po njej veslači iz Kranja, Ljubljane, iz Maribora, Nove Gorice... Tudi mnogo tujcev si izbere to vodno pot skozi Slovenijo. Njihov cilj je navadno Zagreb.

Takih kanuistov je na Savi iz leta v leto več. Navadno začnejo svojo pot pri blejskem mostu in se po Savi Dolinki spustijo do Ljubljane. Pot je dolga dva dni.

Ko sem mladega Angleža vprašal, če mu je všeč Slovenija in Sava, je takoj zatrdil: »Čudovito vreme. Oh, da bi imeli v Angliji takšno! Lepa pokrajina... It's nice, lovely!«

»Ste študentje?«

»Ne, samo za počitnice smo se zbrali.«

ki so že izginili za ovinkom. Čez dva dni sem prijaznega Angleža in njegove prijatelje spet srečal, in to v Zarici pri Kranju. Prosili so me, da naj jim pokažem pot do najbližje železniške postaje.

Mlin in žaga v Zarici

O TURISTIH z veliko in malo denarja

Včasih je bilo vse drugače. Kdaj včasih? Morda pred drugo vojno. Morda pred prvo vojno? Morda. Morda v pradomovini. Morda. Ali pa v čistem svetu antike v izklesani in zlati dobi Perikleja, me je prešinilo, poslednjič, ko sem si skušal odgovoriti na to kočljivo vprašanje. Tako bo, tako bo, sem si vnelo govoril in sklenjeno je bilo, da odidem poletni iskat izgubljeno vest, kulturo, in srčno plemenitost evropskega človeka v Grčijo.

Pazi, da se ti kaj ne zgodi, so mi dejali doma. Pazi, da ti ne vzemo nedolžnosti, so mi nagajali prijatelji! Pazi, da te ne okradejo, so mi govorili poznavavci! Pazi na ugled domovine, mi poreko na TNZ, sem pomislil in obožrožen s temi nauki sem se vkreal na ladjo Jadrolinije na Reki.

Moja prva doživetja na tej poti se povezuje s turisti, zato naj bosta njim posvečeni prvi dve reportaži s te poti čeprav se jih bom tudi kasneje še kdaj dotaknil.

KRANJSKI JANEZ V MONDENEM SVETU

Bilo nas je okoli 40 polnikov. Državljanstvo FLRJ sem sprva posedoval samo jaz. Lahko si predstavljate položaj Kranjskega Janeza v taki družini. Jezik se ti zapleta od različnih evropskih jezikov, ki jih »obvladaš«, razlagaš, kaj pomeni tistile hribček, onale cerkvice, oddaljeni svetilniček, pa bližnji otoček... Ko ne veš ničesar več, začneš lagati, čeprav bi bilo bolje, da bi že pri prvem srečanju zatajil svoje skromno znanje in bi bilo vsega konec. Tako pa zahtevajo od tebe, da veš vse in tako jim tudi vse poveš (ampak ros prav vse), ker so drugače užaljeni in oni potem tudi vse verjamejo. So Američani, Angleži, Francozi, Grki, Avstrijci, Nemci, Italijani. Človek bi sicer mislil, da so vsi povprečni državljani, kar se denarja tiče, ker potujejo s takole poltovornimo barko, vendar ni tako. Petični so in če se le da — to tudi pokažejo.

BERLIN, HRUŠČEV, SIRČEK IN 8000 DOLARJEV

Sedimo pri večerji. Poleg mene dva angleška študenta iz Cambridgea, eden popolnoma apolitičen, drugi pa strasten politik, kar se je kasneje, ko sta prisledla še mož in žena iz Amerike, izkazalo za usodno. Studentek iz Cambridgea začne pogovor o vremenu (Anglež, seveda!). Šestdesetletni Američan (na pogled businessman) je pripravljen na razgovor in takoj kar mimogrede omeni, da je bil že na vseh kontinentih in da je vujen vsakršnega vremena, kar takoj napravi na vse močan vtis. Pred prihodom k nam sta obiskala sina vojaka v Berlinu. Zdi se mi, da je bil tu vzrok prepira, ki je nastal takoj za tem.

»Kaj mislite o Hruščevu?« butne iznenada Američan.

»Človek miru jel!« ustrelil kot iz topa prepričano Cambridge.

Američan zamahne z roko in reče: »Bil sem v Berlinu!« Sopraga zavije oči.

»Porabila sva 8000 dolarjev za ta izlet in tam je tako strašno!«

Politika iz Cambridgea je kar pogrelo, ko je slišal tisto o 8000.

»Toliko?« vpraša apolitični iz Cambridgea.

»V Ameriki me stane samo striženje dva dolarja in pol,« reče Američan. Pogledam ga. Saj nima skoraj nič las. Koliko šele stane za tiste, ki jih kaj imajo, pomislilim.

»Torej vi mislite, da je Hruščev človek miru?« spet podreza v žerjavico Američan.

»Kaj vi ne?« vpraša politični iz Cambridgea, medtem ko ga apolitični svareče podreza z nogo pod mizo.

»Ne bom rekel, da ni pameten, toda... se umetno razburi Američan.

»Kako morete kot kristjan reči kaj takega!« se oglasi anglikanska cerkev v politiku.

»Jaz, jaz... jaz sem Američan. Lahko govorim, kar hočem!« reče sprva jecljaje, nato pa vedno odločneje Američan. Roka se mu zatrese, ko seže po kruhek. Kaj hočemo — 60 let. No, dokler se boga bojijo, bo že šlo, si mislim in opazim, da smo

prišli že do sira (p' večerji, namreč).

Tu je bilo spet precej zabave. Francozi, ki so sedeli poleg naše mize, so ga posekali in pozobali kakor zajčki. Angleška študenta sta previdno poškilila na njihovo mizo, s čim ga jedo, zakaj lahko bi bilo spričo množice pribora, ki je na mizi, kasneje kaj narobe. Američanka ga je pojedla z žličko in potem so ji za kompot ostale vilice in nož. Američan, ki se je še vedno tresel od razburjenja, se ga je lotil tako silovito in brez premisleka, da mu je sfrčal pod mizo. Hudo se je ujezil, trdo postavil servieto na mizo in odhitel iz jedilnice kar brez soproge. Ta se — očitno vajena podobnih scen — ni odpravila za njim. Rekla je samo: »Kaj ste le govorili o tej politiki! On je nor, kadar gre za te stvari! Posebno pa še glede Hruščeva, ker se mu zdi, da mu je strašno podoben!«

GOSPA IZ AVSTRILJE

Vstanem in opazim, kako pri sosednji mizi natakark zavija sirček gospe iz Avstrije v papir. »Za večerne urice!« je rekla. Bila je, kako bi vam rekel, no morda boste še največ razumeli, če vam povem, da je bila resnična avstrijska turistka. Videl sem jo na trgu v Sibeniku, kako je kupovala lubenice. Težkala jih je v rokah in začela pri velikosti košarkarske žoge. — Opazil sem, da gospa zna celo nekoliko hrvaško. Vsako je prišla, jo vzdignila, vzdihnila in jo spustila nazaj. Potem sem videla, da je na ladjo prinesla lubenico, ki ni bila vočja od velike pomaranče. Bila je zelo izbirična — tako pri jedi kot tudi potem.

Grčija danes že daleč ni več samo dežela antičnih znamenitosti. Ljudje žive podobno življenje kot naši dalmatinci. Popoldne, ko je vročina zelo huda, skoraj ne delajo. Pogovori minevajo o ribolovu, nogometu in podobnih stvareh. Zvečer pa zabrnijo čolni in ribiči z otkov odhite na ribolov.

GOSPODIČNA IZ FRANCIJE IN NATAKARK

Na ladji je bila tudi vitka Francozinja, ki je bila precej izbirična. Vedno je bilo

česa preveč ali pa je bilo premasno... Očitno se je bala, da se ne bi preved zredila.

»Mia linia!« je poskušala razložiti natakarku.

»Gospodična, jejte lepo vas po vrsti pa bo jugolinija!« ji je smeje odvrnil šaljivi natakark, ki je tudi sicer spravljaj v onemoglo začudenje vse domače turiste, ker je z njimi ravnal prav tako vijudno kot s tujci, če ne še bolj.

AMERICANI KOT TURISTI

»Krasna lega, lepa panorama, modro morje itd...« S takimi in podobnimi vzkliki so spremljali pristanke v posameznih lukah Italije in Jugoslavije ameriški turisti. Toda z ladje niso šli. Soravili so se na sprednji in zadnji konec ladje, pohiteli na boko in od vsake strani napravili nekaj posnetkov. Potem so se spet mirno zleknil v svoj naslanjač in nadaljevali s klicanjem natakarkarja in pitjem whyskija.

MITO TREFALT

Otok Delos, nedaleč od Aten, je prav tako kot Delfi bogat z Apolonovim kultom. Otoček, ki je nenaseljen, velja v grškem antičnem svetu za eno največjih znamenitosti. Stevilni templji (Atene, Zeusa, Apolona), izkapanine in tudi veliko gledališče, privabljajo na ta sicer mrtvi otok vedno več turistov

Radio

Poročila prečlušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.55, 7., 8., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA - 1. septembra

8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
8.35 Glasba ob delu
8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani
9.10 Haydn in Händel
9.30 Petnajst minut ob glasbenem avtomatu
9.45 Makedonija v pesmi in plesu
10.15 Od tod in ondod
11.00 Wagnerjeve in Verdijske arije iz oper
11.30 Pol ure pred dvanajsto
12.05 Deset minut s kvintetom bratov Avsenik
12.15 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Pri nas primerne kakteje
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Plesni ritmi naših krajev
14.05 Glasbeni omnibus
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Zabavni intermezzo
15.25 September
15.40 Štirje srbski skladatelji s štirimi zbori
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Grem v kino
17.50 Pozdrav z gora
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Uvertura in scherzo
18.30 Dalmatinske narodne
18.45 Okno v svet
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Za prijeten konec tedna
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.05 Plesna glasba

NEDELJA - 2. septembra

6.00 Z vedro glasbo v nedeljsko jutro
6.30 Napotki za turiste
8.00 Mladinska radijska igra
8.40 Pevek pozdrav iz Zagreba
8.55 Glasbena medigra
9.05 Z zabavno glasbo v novi teden
9.44 Iz jugoslovenskih plesov
10.00 Se, pomnite tovariši...
10.30 Operna matineja
11.30 Mislimo že na naslednjo sezono
11.50 Sto taktov za dober tek
12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo - I.
13.30 Za našo vas
14.00 Petnajst minut s Slovenskim oktetom
14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo - II.
15.15 Trikrat pet
15.30 Nekaj priljubljenih popevk
16.00 Humoreska tega tedna
16.20 Melodije za nedeljsko popoldne
17.05 Sportna nedelja
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Vaša pesem - vaša melodija

20.50 Sportna poročila
21.00 Večer stare francoske muzike
22.15 Ansambli in solisti RTV Ljubljana
23.05 Zaplesimo v novi teden

PONEDELJEK - 3. septembra

8.05 Dalmatinske narodne
8.20 Dva velika orkestra - dva stila
8.35 Trije odlomki iz opere Lakme
8.55 Za mlade radovedneže
9.25 Plesni orkester Billy Vaughn in Lawrence Welk
9.40 Suita v sedmih stavkih
10.15 Od tod in ondod
11.00 Na obliki pri skladatelju Borisu Papandopulu
11.30 Pol ure pred dvanajsto
12.05 Ansambel Boruta Lesjaka

12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Dušan Modic: Pripomoki za cenejše in hitreje obriranje sadja
13.30 Češki umetniki igrajo Josefa Suka
14.05 Glasbeni omnibus
14.30 Prireditve dneva
14.35 Pesmi in ples Jugoslovenskih narodov
15.20 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu
15.40 Literarni prehod
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Arija skozi stoletja
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Portret jugoslovenskih skladateljev zabavne glasbe
18.45 Novo v znanosti
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Iz doline v planine
20.45 Kulturna kronika
21.00 Razgledi po sodobni glasbeni literaturi
22.15 Pojeta vam Sarah Vaughn in Billie Holiday
22.50 Literarni nokturno

TOREK - 4. septembra

8.05 Sopek slovenskih narodnih
8.25 Zabavni kaleidoskop
8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani
9.10 Koncertira violinist Zino Francescatti
9.45 Nekaj partizanskih pesmi
10.15 Od tod in ondod

11.00 Dve pesmi zapoje Branko Pivnlčki
11.20 George se zmerom kaj primeri: 3. epizoda

11.54 Veseli intermezzo
12.05 Igra vam kmečka godba
12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Ciril Remic: Uporaba herbicidov v gozdarstvu
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Odlomki iz opere Traviata
14.05 Glasbeni omnibus
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Narodne pesmi iz Vojvodine
15.30 V torko navsvidenje
16.00 Vsak dan za vas
17.05 S planin do morja
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Mali klub ljubiteljev popevk
18.30 Pesmi in plesi s Sovjetske zveze
18.45 S knjižnega trga
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Zavrtimo našo zabavno ruleto
20.30 Radijska igra
21.17 Polnočni ekspres
21.27 Mala prodajalna plošč
22.15 Večer romanske ansambelske glasbe
23.05 Vsem, ki nas še poslušate

SREDA - 5. septembra

8.05 Uvertura, rondo in suita
8.55 Pisani svet pravljic in zgodb
9.25 Melodije na tekočem traku
9.45 Violinist Srečko Zolotar
10.15 Od tod in ondod
11.00 Cetrt ure s kvintetom bratov Avsenik
11.15 Clovek in zdravje
11.25 Arije iz oper Friedricha Händla
12.05 Zabavni vas bodo Zadovoljni Kranjci
12.15 Kmetijski nasveti - dr. Karel Salobir: Rudninska krmila za govedo in prašiče
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Popularni orkestralni epored
14.05 Glasbeni omnibus
14.30 Prireditve dneva
14.35 Ansambli iz opere Carmen
15.20 V narodnem tonu
15.40 Chopin v raznih razpoloženjih
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Šoferjem na pot
17.50 Narodne in Slovenije
18.00 Aktualnosti doma in v svetu

18.10 Predstavljamo vam violinistko Sabino Skalarjevo
18.36 Villanela za rog in klavir
18.45 Ljudski parlament
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Pojoči mozaik
21.00 Kvartet Page Cavanaugh in Kvintet Art van Dame
21.15 Pri Steujskih predicah
22.45 Glasbena medigra
22.50 Literarni nokturno
23.05 Za romantično razpoloženje
23.30 Zaprnelim plesavcem

ČETRTEK - 6. septembra

8.05 Sonata za violončelo in klavir
8.35 Nekaj priljubljenih popevk
8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani
9.10 Vesele počitnice
9.25 Mali koncert pianistke Joan Hammond
10.15 Od tod in ondod
11.00 Odmevi iz Meksika
11.20 Majhni dopoldanski koncert zabavnih ansamblov
12.05 Deset minut z Vaškim kvintetom, Božom in Miškom
12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Milan Rovani: Zdravstveni pregledi sadnih drevesnic
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Pesmi okrog osvobodilnega boja z medigrami

13.57 Haendlova Chaconne za harfo
14.05 Glasbeni omnibus
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Zabavna medigra
15.25 Pojo znameniti hrvaški operni pevci
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Koncert po željah poslušavcev
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 50 minut turizma in melodij
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
20.45 Zabavni orkester RTV Beograd
21.00 Večer umetniške besede
21.40 Improvizata, Pasacaglia, Fuga
22.15 Zvočne slike v raznih deželah
22.45 Operetni napevi
23.05 Romantičnim plesavcem
23.24 Mazurka, nocturno in tarantella

8.05 Prizor iz Smetanove opere Dalibor
8.35 Ritmi Latinske Amerike
8.55 Pionirski tednik
9.25 Dve domači partituri
10.15 Od tod in ondod
11.00 Klavirski trio
11.19 George se zmerom kaj primeri: 4. epizoda
12.05 Kar po domače z Veselimi planšarji
12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Jože Šilc: Agrotehnika pšenice
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Odlomki iz jugoslovenskih oper
14.05 Glasbeni omnibus
14.30 Prireditve dneva
14.35 Siptarske narodne pesmi
14.45 V tričetrtinskem taktu
15.25 Vedra medigra
15.30 Srečanje s skladateljem Cesarjem Francom
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Solisti tega tedna
17.40 Portret v miniaturi
17.05: Trio Rudija Bardorterja

PETEK - 7. septembra

20.00 Izlet v deželo samospevov
20.40 Od tria do big banda
21.00 Na vrsti so popevke za popevko
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

TOREK - 4. septembra

18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Samson in Dalila
18.45 Iz naših kolektivov
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Preljubnja harmonije in invencije
20.15 Tedenski zunanje-politični pregled
20.30 Zbori prvih slovenskih velikih romantikov
21.00 Zabavni orkester Helmut Zacharias in Ansambel Willy Fantel
21.15 Oddaja o morju in pomorskih
22.15 Petintrideset plesnih minut
22.50 Literarni nokturno
23.05 Iz angleške sočobne ustvarjalnosti

DRUGI PROGRAM

SOBOTA - 1. septembra

20.00 Bethoven in Mendelson
21.15 Jazz na koncertnem odru
22.15 Sobotni ples

NEDELJA - 2. septembra

12.00 Pianistka Edith Farnadi v našem studiu
12.45 Violinska glasba z Daljnega vzhoda
13.10 Iz velikih oper
14.00 Pol ure ob prijetni glasbi
14.33 Simfonične variacije
15.15 Nedeljskim kopavcem za prijetno popoldne
20.00 Iz jugoslovenske baletne glasbe
20.40 Od menueta do jazza
21.00 V nedeljo ob devetih zvečer
22.15 Glasba, stara in nova

20.00 Naša pesem 1962
21.00 Melodije zvenijo v noč
21.30 Ljubiteljem plesnih ritmov

TOREK - 4. septembra

20.00 Večerni ples
20.20 Pianist Cizra igra lastne parafraze
21.00 Basiet Otto Edelmann
21.30 Preproste pesmi
21.45 Jazz ob 21.45

SREDA - 5. septembra

20.00 Romeo in Julija
20.50 Intermezzo z orkestrom Gabriolo
21.00 Štirikrat petnajst

ČETRTEK - 6. septembra

20.00 Srečanje treh solistov
20.40 Nočni preludij z velikim zabavnim orkestrom
21.00 Izberite si svojo melodijo

PETEK - 7. septembra

20.00 Izlet v deželo samospevov
20.40 Od tria do big banda
21.00 Na vrsti so popevke za popevko
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

TOREK - 4. septembra

19.45 Loto in športna prognoza
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Propagandna oddaja
20.30 Koncert madžarskega drž. ansambla pesmi in plesov

ČETRTEK - 6. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Iz kraja v kraj - zabavna glasbena oddaja
21.30 TV obzorik
22.00 Interpol - serijski film RTV Beograd
22.00 Poštna kočija - serijski film

PETEK - 7. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Zagreb
20.20 Gostovanje hrvatskega narodnega gledališča RTV Beograd
20.40 Tajinstveni profesor - angleški igrani film

NEDELJA - 2. septembra

Italija
15.30 Prenos športnega dogodka RTV Ljubljana
16.30 Prenos športnega dogodka RTV Beograd

20.00 Sedem dni
20.45 Pregar z otoka - angleški igrani film

PONEDELJEK - 3. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Tedenski športni pregled
20.35 Mandragola - TV adaptacija

TOREK - 4. septembra

20.00 Večerni ples
20.20 Pianist Cizra igra lastne parafraze
21.00 Basiet Otto Edelmann
21.30 Preproste pesmi
21.45 Jazz ob 21.45

SREDA - 5. septembra

20.00 Romeo in Julija
20.50 Intermezzo z orkestrom Gabriolo
21.00 Štirikrat petnajst

ČETRTEK - 6. septembra

20.00 Srečanje treh solistov
20.40 Nočni preludij z velikim zabavnim orkestrom
21.00 Izberite si svojo melodijo

PETEK - 7. septembra

20.00 Izlet v deželo samospevov
20.40 Od tria do big banda
21.00 Na vrsti so popevke za popevko
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

TOREK - 4. septembra

19.45 Loto in športna prognoza
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Propagandna oddaja
20.30 Koncert madžarskega drž. ansambla pesmi in plesov

ČETRTEK - 6. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Iz kraja v kraj - zabavna glasbena oddaja
21.30 TV obzorik
22.00 Interpol - serijski film RTV Beograd
22.00 Poštna kočija - serijski film

PETEK - 7. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Zagreb
20.20 Gostovanje hrvatskega narodnega gledališča RTV Beograd
20.40 Tajinstveni profesor - angleški igrani film

NEDELJA - 2. septembra

Italija
15.30 Prenos športnega dogodka RTV Ljubljana
16.30 Prenos športnega dogodka RTV Beograd

Svoboda - amer. barv. CS film MACKA NA VROCI PLOCEVINASTI STREHI ob 20. uri

TOREK - 4. septembra

20.00 Večerni ples
20.20 Pianist Cizra igra lastne parafraze
21.00 Basiet Otto Edelmann
21.30 Preproste pesmi
21.45 Jazz ob 21.45

SREDA - 5. septembra

20.00 Romeo in Julija
20.50 Intermezzo z orkestrom Gabriolo
21.00 Štirikrat petnajst

ČETRTEK - 6. septembra

20.00 Srečanje treh solistov
20.40 Nočni preludij z velikim zabavnim orkestrom
21.00 Izberite si svojo melodijo

PETEK - 7. septembra

20.00 Izlet v deželo samospevov
20.40 Od tria do big banda
21.00 Na vrsti so popevke za popevko
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

TOREK - 4. septembra

19.45 Loto in športna prognoza
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Propagandna oddaja
20.30 Koncert madžarskega drž. ansambla pesmi in plesov

ČETRTEK - 6. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Iz kraja v kraj - zabavna glasbena oddaja
21.30 TV obzorik
22.00 Interpol - serijski film RTV Beograd
22.00 Poštna kočija - serijski film

PETEK - 7. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Zagreb
20.20 Gostovanje hrvatskega narodnega gledališča RTV Beograd
20.40 Tajinstveni profesor - angleški igrani film

NEDELJA - 2. septembra

Italija
15.30 Prenos športnega dogodka RTV Ljubljana
16.30 Prenos športnega dogodka RTV Beograd

TOREK - 4. septembra

19.45 Loto in športna prognoza
20.00 TV dnevnik RTV Zagreb
20.20 Gostovanje hrvatskega narodnega gledališča RTV Beograd
20.40 Tajinstveni profesor - angleški igrani film

ČETRTEK - 6. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Iz kraja v kraj - zabavna glasbena oddaja
21.30 TV obzorik
22.00 Interpol - serijski film RTV Beograd
22.00 Poštna kočija - serijski film

20.45 Pregar z otoka - angleški igrani film

PONEDELJEK - 3. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Tedenski športni pregled
20.35 Mandragola - TV adaptacija

TOREK - 4. septembra

20.00 Večerni ples
20.20 Pianist Cizra igra lastne parafraze
21.00 Basiet Otto Edelmann
21.30 Preproste pesmi
21.45 Jazz ob 21.45

SREDA - 5. septembra

20.00 Romeo in Julija
20.50 Intermezzo z orkestrom Gabriolo
21.00 Štirikrat petnajst

ČETRTEK - 6. septembra

20.00 Srečanje treh solistov
20.40 Nočni preludij z velikim zabavnim orkestrom
21.00 Izberite si svojo melodijo

PETEK - 7. septembra

20.00 Izlet v deželo samospevov
20.40 Od tria do big banda
21.00 Na vrsti so popevke za popevko
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

TOREK - 4. septembra

19.45 Loto in športna prognoza
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Propagandna oddaja
20.30 Koncert madžarskega drž. ansambla pesmi in plesov

ČETRTEK - 6. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Iz kraja v kraj - zabavna glasbena oddaja
21.30 TV obzorik
22.00 Interpol - serijski film RTV Beograd
22.00 Poštna kočija - serijski film

PETEK - 7. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Zagreb
20.20 Gostovanje hrvatskega narodnega gledališča RTV Beograd
20.40 Tajinstveni profesor - angleški igrani film

NEDELJA - 2. septembra

Italija
15.30 Prenos športnega dogodka RTV Ljubljana
16.30 Prenos športnega dogodka RTV Beograd

TOREK - 4. septembra

19.45 Loto in športna prognoza
20.00 TV dnevnik RTV Zagreb
20.20 Gostovanje hrvatskega narodnega gledališča RTV Beograd
20.40 Tajinstveni profesor - angleški igrani film

ČETRTEK - 6. septembra

JTV
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Iz kraja v kraj - zabavna glasbena oddaja
21.30 TV obzorik
22.00 Interpol - serijski film RTV Beograd
22.00 Poštna kočija - serijski film

6. do 7. septembra domači film KRST RAKOG ob 18. in 20. uri

Jesenice - PLAVZ

1. do 2. septembra franc. film DO ZADNJEGA DIHA
3. do 4. septembra ital. CS film KAM S TRUPLJOM
6. do 7. septembra nemški film POSLEDNJI BO PRVI

Zirovnica

1. septembra jug. barv. CS film DEZELA PETIH KONTINENTOV
2. septembra madž. film SIROMASNA ULICA
5. septembra ital. CS film KAM S TRUPLJOM

Dovje

1. septembra madž. film SIROMASNA ULICA
2. septembra jug. barv. CS film DEZELA PETIH KONTINENTOV
6. septembra ital. CS film KAM S TRUPLJOM

Koroška Bela

1. septembra nemški film POSLEDNJI BO PRVI
2. septembra ruski film ALEKSANDER NEWSKI
3. septembra francoski film DO ZADNJEGA DIHA

Kropa

1. septembra poljski film VLAK ob 20. uri
2. septembra amer. CS film VISOKI TUJEC ob 18. in 20. uri
6. septembra francoski film TAKSI IN PRIKOLICA ob 20. uri

Škofja Loka - SORA

1. septembra italij. film CIOCIARA ob 18.30. in 20.30. uri
2. septembra italij. film CIOCIARA ob 18.30. in 20.30. uri, matineja ob 9.30. uri
4. do 5. septembra češki film MOZ Z DVEMA OBRAZOMA ob 18. in 20. uri

Škofja Loka - SORA

1. septembra italij. film CIOCIARA ob 18.30. in 20.30. uri
2. septembra amer. CS film AVTOBUSNA POSTAJA ob 10., 16., 18. in 20. uri
Svoboda - sovjetski film SERJOZA ob 20. uri

ČETRTEK - 6. septembra

Center - ital. barvni CS film MARATONSKA BITKA ob 16., 18. in 20. uri
Storžič - amer. barvni CS film AVTOBUSNA POSTAJA ob 10., 16., 18. in 20. uri
Svoboda - sovjetski film SERJOZA ob 20. uri

TOREK - 4. septembra

Center - ital. barvni CS film MARATONSKA BITKA ob 16., 18. in 20. uri
Storžič - amer. barv. film OSAMLJENI MASCEVALEC ob 10., 16., 18. in 20. uri
Letni kino partizan - jug. CS film PESEM ob 19.30 uri

PETEK - 7. septembra

Center - ital. barvni CS film MARATONSKA BITKA ob 16., 18

POSTELJNO PERILO

Ze nekaj let je tega, kar so se na policah v trgovinah pojavile razen snežno belih tkanin za posteljno perilo tudi črtaste in vzorčaste tkanine. Gospodinje so se navdušile nad pikicami, karo in črtastimi vzorci in tako so živahnije barve posteljnega perila kmalu prodrle. Ne smemo prezreti praktične strani takega perila, seveda pa na njihovo nego tudi ne smemo pozabiti. Najmanj mesečno (priporočljivo je pogosteje) naj se perilo zamena. Umazano perilo ne smemo pustiti dolgo ležati v pralnici ali zavito v omari. Bodite zelo pazljive pri uporabi pralnega praška. Se star pregovor pravi, preveč dobrega lahko tudi škoduje.

Torej ne uporabljajte več pralnega praška, kot je v navodilu. Dobro posušeno perilo spravite v omaro. Bodite previdne pri izbiri gumbov. Pri pranju se kaj radi zlomijo in včasih celo natrgajo perilo. Priporočljivi so vstavljeni gumbi, ki jih pred pranjem odstranimo.

Pri izbiri barve perila bo-

mo upoštevale barvo zaves in sten v sobi. Če so zavese živahno vzorčaste ali pa je kavč preoblečen s pisano prevleko, je najlepše, če bo posteljno perilo enobarvno. Če vam belo ni všeč, si lahko izberete nežno rožnato ali modro barvo. Perilo je zelo elegantno, če je belo in obrobjeno z rožastim blagom.

Male skrivnosti

Prav gotovo ima skoraj vsaka Evina hčerka lepote skrbi. Paziti pa moramo, da jih obdržimo samo zase. Se posebno pa ne seznanjajte moze z njimi. Zakaj bi jim razlagali, da vam delajo skrbi vaši tenki lasje ali da niste zadovoljni s kožo. Neka znanka, ki sploh ni bila presuha, je tožila možu, kako rada bi se zredila in da bi bila potem gotovo lepša. Res, s tem ne bo dosegla nobene večjega občudovanja pri »boljši polovici«. Lepo obdržite zase svoje napake, ki ste jih ugotovile, in raje skrbno pazite pri izbiri kroja obleke ali pri ureditvi pričeske. Če se zavedate telesne pomanjkljivosti, ki pa jo lahko lepo skrijete z obleko, nikdar ne razkladajte bližnjim svojih trikov.

Morda kolegi vašemu mo-

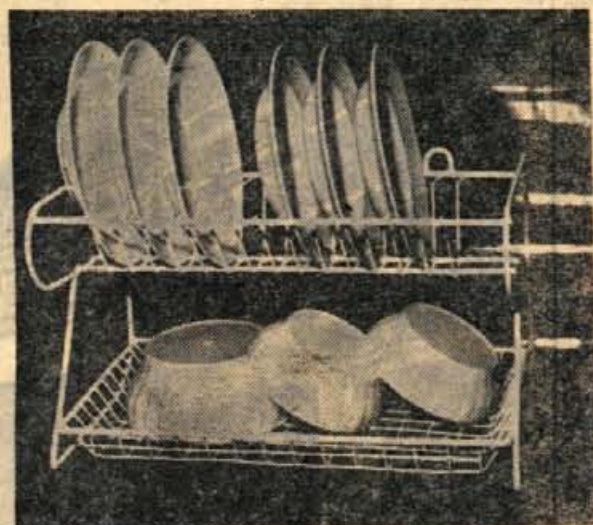
žu zavidajo šarmanтно ženi-co. Le pazite tudi doma na vašo zunanost. Zalostno je videti sicer negovano in čedno žensko zjutraj pri zajtrku v zanemarjeni halji, še z ostanki masne kreme na obrazu in z neurejeno glavo. Stalo bi vas le 10 minut spanja, da greste pred mozem v kopalnico in se primerno uredite.

Dojenčkov »pribor«

Dokler otroka dojite, je seveda govor o tem odveč, ko pa ga pričnete umetno hraniti, morate tudi na to pomisliti. Skrbeti morate za snago dojenčkovega »pribora«. Steklenice po vsakem obroku temeljito izplaknemo

z mrzlo vodo, nato jih očistimo s ščetko za čiščenje steklenic in toplo raztopino detergenta. Končno jih še izperemo v vroči vodi. Sušimo jih tako, da jih postavimo z odprtino navzdol na čisto krpo. Čučlje — moramo po vsakem obroku — seveda tudi vedno takrat, če padejo na tla — dobro umiti in osušiti. Vsak dan jih tudi prekuhamo.

Dojenčkove posode ne pomivamo z ostalo posodo. Hranimo jo na mestu, kamor ne pride prah.

Dobre strani nove specializirane trgovine z gospodinjskimi predmeti »Ideal« v Kranju so že vidne. Možnosti nakupa teh predmetov so se zelo povečale. V tej trgovini lahko kupimo tudi žični odcejalnik, prevlečen s plastično oblogo, na katerega pri pomivanju lahko zložimo 17 različnih krožnikov, skodelic, pribor in drugo posodo. Po pomivanju potem obrišemo le jedilni pribor, ostalo posodo pa pustimo, da se odeedi in posuši. S tem si prihranimo brisanje posode, sušenje pa je tudi bolj higiensko kot brisanje s krpo, ki ne more biti vedno popolnoma čista.

Cena odcejalnika — 2300 dinarjev

Rute v modi

Letos si lahko po mili volji zavežete okoli vratu rutko ali šal. Volani in resice so v novi kolekciji oblek Posebno Cardin je navdušen zanje. Gumbi so v obliki voziljev, pentelj in cvetic. Široki pasovi se ovijejo okoli vitkega pasu.

Modna kreatorica Nina Ricci ima pri kostimih z daljšimi jopicami široke pasove.

Veliko nakita, dolge zlate verižice, verižice perl ali z barvnimi kamni se ovijejo okoli vratu.

Mali klobučki se nosijo h kostimu ali pa tudi okrogle baretke, ki si jih pokrijemo postrani.

Cevlji pri Diorju so spre-daj z rahlo piskano konico in imajo novo 4-6 cm visoko twist - petko.

Tudi za debelejšje primerna obleka. Pepia vzorec je vedno lep, črna obroba pa je v stilu letošnje mode

Nohti mi delajo preglavice

Ceprav marsikatero dekla niti ne opravlja grobih gospodinjskih del ali stalno ne pere, se ji nohti ob konci cepijo. Vprašamo se, kje so vzroki za to.

Poskusimo uživati čimveč vitamina A. A vitamina je posebno veliko v naslednjih jedilih: v jetrih, svežem korenju, špinaci, ananasu, marelicah, bananah, hruškah, maslu, borovnicah, jajcih, malinah, telečjem mesu, polmastnem siru, češnjah, solati, mandarinah, mande-ljih, melonah, mleku, češpljah, rozinah, paradiznikih. Če se kljub skrbni prehrani stanje ni izboljšalo, moramo k zdravniku, da bo predpisal vitamin A v obliki tablet ali kapljic.

NEKAJO BLAGU

Ali je barva tkanine prava, ugotovimo tako, da počakamo odrezek tkanine v toplo milnico in ga ožamemo v belo krpo. Če blago pušča barvo, ga ne smemo namakati skupaj z drugimi stvarmi. Zadnji izplakovalni vodi dodamo nekaj kisa.

Ali so barve odporne proti svetlobi, ugotovimo takole: Vzamemo odrezek blaga, zavijemo v črn papir del tega odrezka, drugi konček izpovijemo močnemu soncu. — Potem obe polovici primerjamo.

Tkanine, ki smo jih sami obarvali, gredo rače ob barvo. Barva postane zelo stalna, če tako blago čez noč namočimo v nezavretem mleku.

Če šivamo s šivalnim strojem zelo debelo blago, preprečimo, da se nam igla ne zlomi, tako da jo dobro nateremo s trdim milom.

Zelo tanka blaga iz tančice šivamo na stroju tako, da pod tkanino podložimo polo odtrgamo. Papirja in jo šivamo skupaj s tkanino. Papir nato zlahka

Mali nasveti

RIZ — Preden riž pristavimo, ga vedno temeljito operemo. Pranje ga ne samo očisti, ampak odstrani prilepljeno plast smukčevega prahu in glukoze, ki povzročata, da je kuhani riž lepljiv in klejast.

Da se nam riž ne prismo-di, si fakole pomagamo: najprej ga malo pokuhamo, nato ga presujmo v fino sito, ki ga damo nad lonec s krom-pom. Voda naj vseskozi vre, para bo riž zelo lepo sku-hala.

Če se je riž že prijel, postavimo lonec takoj v posodo z mrzlo vodo. Tam naj stoji tako dolgo, da se iz njega ne kadi več.

SRNINO (usnje), ki je postala trda, napravimo spet lepo voljno in mehko, če jo splaknemo v 21 vode, ki smo ji dodali žličko olivnega olja.

ČE SE NAM zalakne v grlu ribja kost, jo porine naprej pošten griljaljaj kruha. Še bolje pa je, če posesamo neka limone; limonina kislina namreč kasti zmehta.

RECEPT

Sladoleđ si lahko pripravite tudi doma. 50 g sladkorja, 2 jajci, 4 žlice vode, 65 g lešnikov, 1/4 l smetane.

PRIJAVA: Sladkor, jajca in vodo nad soparo stepajte, nato zmešajte z lešniki in postavite proč iz sopare in še stepajte. Nato trdo stepite smetano in jo masi pridajte. Vse skupaj postavite v hladilnik da zmrzne.

Plemeniti divjak

Filmski portret igralca
ANTONIA QUINNA

Za Quinna značilno bušno, nestrpno prepričanje – prepis s sinom v filmu «Pasji dnevi» (1957) Daniela Manna

Dve vrsti zvezd se porajata v hollywoodski meglenici – prve zableščijo z močjo atomske eksplozije, a le za krajšo dobo, soj drugih pa doseže svoj vrh bolj počasi, a jim je zato usojeno dlje svetiti na svetovnem filmskem nebu. Anthony Quinn pripada tem drugim, saj je od leta 1936, ko je prvič stopil pred kamero, vedno iskan v ameriških studijih. Sicer je vse do druge polovice petdesetih let nastopal malone izključno v drugorazrednih filmih, toda že tedaj si je s svojo močno, izrazito igro pridobil pri publiku sloves dobrega igralca. Njegov nastop je bil velikokrat najsvetlejša točka nepomembnih filmov, njegov lik, čeprav v stranski vlogi, od vseh najbolj izdelan. O tem priča tudi dejstvo, da je dvakrat dobil Oscarja za moško stransko vlogo – leta 1952 za «Viva Zapata» in 1955 za film «Sla po življenju».

Kljub svoji veliki igravski sposobnosti se Quinn ni mogole izogniti temu, da bi postal tip, zakaj zvezdniški sistem je po svojem bistvu sistem tipiziranih igravcev. S svojimi trdimi potezami, temnimi košatimi obrvmi in močnimi ličnicami (bil je sin Irea in Mehikanke, rojen v Mehiki) je bil po eni strani kot ustvarjen za vloge Indijancev, Mehikancev, italijanskih priseljencev, Spancev, Grkov in južnjakov sploh, po drugi strani pa ga je že ta zunanja pojava usposabljala za prepričljive upodobitve polivilizirancev, omejenecv, prostakov itd.

Vsak igravec si nujno sam ustvari določen način izražanja, določeno tehniko igranja, za katero so značilne na primer določene kretnje, posebna igra obraznih mišic in podobno. Znak takega igralca pa je, da v teh svojih posebnostih ni vedno enak, ampak jih prilagaja vsaki posamezni vlogi. To pa za Quinna lahko trdimo.

«RJOVEČI BIK»

Njegova najbolj znana filmska podoba je verjetno divjaški, «bikovsko rjoveči» Quinn. Res je treba priznati, da se Quinn ne boji zaigrati zelo silovito in celo hrupno, ker se ne boji, da bi bil zato teatraličen, toda prav tako je tudi res, da zna, kadar situacija to zahteva, zaigrati tudi zelo zadržano in z izredno globokim razumevanjem vloge. O tem pričajo predvsem njegovi novejši filmi.

Predvsem pa je treba Quinmu priznati – in to je znak res zavzetega, pravega igrav-

Italijanski fotoreporterji so na plaži v Neaplju našli tudi Margaret Lee, ki je znana po tem, da je izredno podobna pokojni Marilyn Monroe. Ali bo sedaj Margaret Lee postala njena naslednica?

ca – da se svoje vloge vedno loti s predanostjo in zanimanjem. Naj bo vloga še tako nepomembna, scenarij še tako voden in film še tako tretjerazreden – Quinn se bo posvetil svoji vlogi in se je skušal lotiti na nov, svež način in mimo neprepričljivosti lika v scenariju ustvariti na platnu živo osebnost.

Medtem ko nekateri igralci s svojo neizradeto igro v kakšnem slabem filmu večsih dajo čutiti svojo vzvišenost nad vlogo, pa Quinn sprejme prav vsako vlogo kot umetniški izziv in hoče biti – ne glede na raven celotnega dela – zvest svoji igravski umetnosti. Prav v tej zvestobi samemu sebi in svojemu igravstvu pa je tudi vedil del skrivnosti Quinnovega uspeha in njegove priljubljenosti pri občinstvu, ki

ve, da bo v filmu, kjer igra on, gotovo dobra vsaj njegova igra, če nič drugega.

OBRAZ IN ROKE

Omenili smo že, da je za Quinnovo igro značilno zelo sugestivno uporabljanje obrazne mimike in kretenj. Posebno veliko pozornost posveča svojemu obrazu, ki mu moramo priznati res veliko izrazno moč. Njegove ustnice se stisnejo, da bi poudarile odločnost; njegov obraz posane brezizrazen od razočaranja. Njegove oči se narahlo, skoraj neopazno razpro, kadar koga prepričuje ali pa hoče preslepiti (kot da bi obetalo še nekaj, kar ni takoj vidno iz njegovih besed); zožijo pa se, ko skuša doumeti nekaj zapletenega. Rahel premik obrvi pa kaže, da je presenečen.

Kadar je treba, zna mnogo povedati tudi z rokami. Posebno značilno se v njih izraža zadržan bes: dlan se mu široko razpre, nato pa trdno stisne v pest. V «Crni orhideji», kjer je zaigral plahega, jecljajočega Italijana, je čutiti, kot da bi skušal s svojimi rokami nadomestiti svojo nezmožnost, da bi se izrazil z besedami.

OD MEDVEDA DO BARABBASA

Ce ne upoštevamo vloge medveda, v kateri je nastopil v nekem filmu že z osmimi leti, je bila Quinnova prva filmska vloga tista v kriminalki «Geslo» leta 1936, ko mu je bilo 21 let. Temu je v naslednjih letih sledila vrsta vlog, ki jih je oblikoval že z veliko gotovostjo, toda kritika ga ni zapazila, ker so bili filmi, v katerih je igral, nepomembni gangstrski in pustolovski filmi.

Ta zid povprečnosti je končno prebil leta 1943, ko je dobil vlogo v Wellmanovem nadwesternu «Čudni dogodki». V tej siloviti obtožbi linčanja (o katerem Hollywood vse do takrat ni upal odkrito spregovoriti) je Quinn odigral vlogo Mehikanca, enega izmed treh popotnikov, ki jih po nedolžnem obtožbo umora in ki jim množica sodi in jih linča. Zatem je dvakrat uspešno zaigral Rdečekoča: v Wellmanovem «Buffalo Billu» (1944) in v filmu

o koncu «Crno zlato» (1946), 1947 pa je za štiri leta zapustil Hollywood in se posvetil gledališču.

Po vrnitvi je l. 1952 igral poleg Mariona Branda v Kazanovem filmu «Viva Zapata». Za vlogo Zapatinega brata Eufenija – petdeseto v svoji petnajstletni karieri – je dobil Oscarja. Vendar je bil kljub temu priznanju še nekaj let obojen na romantične pustolovske filme, kot «Proti vsem zastavam», «Mesto pod morjem», «Jahij, Vanquero». Zato je bil njegov kratki izlet v Italijo dobrodošel – ker je tam poleg «Prepovedanih žensk», «Atile» in «Odiseja» posnel «Cesto» (1954). Surovež Zampano v tej poetični Felinijevi zgodbi o popotnih artistih je ena njegovih najpomembnejših vlog.

Naslednje leto je prineslo Quinmu drugega Oscarja – za vlogo «Plemenitega divjaka», slikarja Paula Gauguina v Minellijevi «Sli po življenju». Njegov Gauguin je preudaren, nečustven – v odličnem nasprotju z nervoznim, vročim Douglasovim Van Goghom. Sele po tem filmu je začel Quinn dobivati vloge v pomembnejših filmih, v katerih je lahko do konca pokazal svoje sposobnosti.

«Notredamski zvonar» (leta 1956) sicer zaradi blede režije in povprečnosti ostalih vlog ni uspel, toda Quinnovo Quasimodo je prepričal. Cukorjev «Divji veter» (1957) ga je predstavil v njegovi stari vlogi Italijanskega izseljenca v odlični družbi Anne Magnani, psihoanalitična «Crna orhideja» (1958) Martina Rita pa v podobni vlogi skupaj s Sophio Loren. Naslednje leto je predvsem treba omeniti dva nadpovprečna westerna – «Zadnji vlak iz Gun Hilla» Johna Sturgesa in «Warlock» Edwarda Dmytryka, leta 1960, Eskima Inuka v Rayavih «Bellih sencah» in «Topove Navarrona» lani pa dva spektakla: «Lawrence Arabski» in «Barabas». V vseh teh filmih je ustvaril močne, ostro začrtane like – ustvaril – kot že tolikokrat – trde, celo surove in divjaške osebnosti iz plemenitega tkiva svojega igravstva.

DUŠAN OGRIZEK

Tako sva s Poirotom označila izredno zapleteno kriminalno zadevo, s tako dovršeno pretkanostjo storjen zločin, da je storivca odkrila le ravno tako dovršena duhovitost mojega prijatelja Hercula Poirota: Štirje prijatelji so v privatnem stanovanju sedli k partiji bridgea, peti pa je med tem sede pri kaminiu bral. Ko so vstali od partije, je bil peti, oni pri kaminiu, mrtev — umorjen. Eden od štirih se je, medtem ko je pri igri počival, splazil h kaminiu in storil zločin, ne da bi ostali trije, zaverovani v igro, to zapazili, dokler niso prenehali z igro. Kdo je storilec? Poirot ga je našel in žel za rešitev uganke vsestransko občudovanje in laskavo pohvalo pri najvišjih predstavnikih javnega reda in varnosti. Poglobila sva se v podrobnosti posameznih faz uganke, ko je povznil telefon. Poirot je dvignil slušalko in nekaj trenutkov mirno poslušal, potem pa se je v njegovih sivih očeh hipoma utrnila iskra izrednega zanimanja in nato je dejal: »Mais oui... da, seveda... prav gotovo prideva... seveda, vzamem ga s seboj, da, da!« Odložil je slušalko in se obrnil k meni. »Japp je telefoniral, Hastings. Ravnokar se je vrnil v Scotland Yard in našel tam prijavo iz Andovra...« »Andover,« sem vzkliknil razburjen, »saj to je...«

»Da, stara žena, Asher po imenu, ki ima tam majhno trafikko, je bila umorjena.«

Nekoliko razočaran sem bil, to moram priznati. Moje zanimanje, ki je pri imenu Andover visoko vzplamtelo, je spet splahnilo. Pričakoval sem nekaj bolj — eksotičnega.

Nespremenjeno resno je nadaljeval moj prijatelj: »Krajevna policija upa, da bo storivca kmalu lahko izsledila...«

Novo razočaranje...

»Kot se zdi, je umorjenka živela s svojim možem v neskladnosti. Mož je pijanec in slab človek, ki ji je, ponovno grozil z ubojem. Kljub temu pa bi policija rada videla anonimno pismo, ki sem ga dobil. Dejal sem, da prideva takoj v Andover.«

Moje razpoloženje se je nekoliko dvignilo. Kot vsak zločin je bil tudi ta odvraten in odbijajoč, toda spadal je v področje kriminalistike in jaz že dolgo nisem imel opraviti s takimi zadevami. Nisem natančno slišal, kaj je Poirot nazadnje še dejal, kasneje sem se pa le spomnil na njegove besede, ki so dobile svojstven pomen. Dejal je: »To je začetek...!«

IV.

MRS. ASHER

V Andovru naju je sprejel inšpektor Glen, visokorasel mož, modrih oči, s prijaznim nasmeškom in nama povedal podrobnosti dogodka. Zločin je odkril dvaindvajsetega ob eni uri ponoči stražnik Sanders, ko je pri svojem nočnem obhodu pogledal, če so vrata lokala zaprta, in je vstopil, ko je videl, da niso zaklenjena. Najprej je mislil, da je trgovinca prazna. Ko pa je s svetilko posvetil v vse kote, je našel za pultom sesedlo truplo stare žene. Policijski zdravnik, ki so ga takoj obvestili, je ugotovil, da je izdihnila od udarca, ki ga je dobila s težkim, topim predmetom po zadnji strani glave medtem ko je jemala s police za prodajno mizo zavojček cigaret. Smrt je morala nastopiti pred najmanj sedmimi in največ devetimi urami.

»Pravi trenutek smrti pa bi lahko določili nekoliko natančneje,« je dejal inšpektor Glen, »zakaj iztaknili smo moža, ki je kupil pri nji ob pol šestih uri zavojček tobaka za pipo. Nekdo drugi pa je vstopil v lokal in ga našel praznega — vsaj mislil je tako — to je bilo pet minut po šestih uri. Umor se je torej moral zgoditi med pol šesto in pet minut po šestih uri. Do zdaj še nisem našel nikogar, ki bi bil videl tega Asherja hoditi okrog lokala, seveda, do zdaj res še ni bilo kdove koliko časa za poizvedovanje. Ob devetih je bil Asher pri »Treh kronah« že dobobra nadelan. Če ga najdemo, ga bomo aretirali zaradi suma umora.«

»Dvomljiv značaj, kaj?« je vprašal Poirot.

»Gnusoba!« je odvrnil inšpektor.

»Ali ni živel skupaj z ženo?«

»Ne, razšla sta se že pred leti. Asher je Svirar. Bil je natak, soliden človek in delavec, potem pa je začel piti in se izgubljal, tako da nazadnje ni dobil več zaposlitve. Žena je hodila nekaj časa v službo. Nazadnje je bila za

gospodinja pri stari dami, gospodični Rose. Svojemu možu je dajala od svojega zaslužka, kar je potreboval za preživljanje, on pa je vse zapil in prihajal vedno na njena službena mesta ter delal tam škandale. Zato je tudi prevzela mesto pri gospodični Róse, tri milje od Andovra, čisto od rok. Tja ni mogel vsak hip. Ko je gospodična Rose umrla, je zapustila Asherjevi nekaj denarja, s katerim si je uredila prodajalnico tobaka in časopisov, čisto majhno trgovinico, samo za cene cigarete, nekaj časopisov in podobno, prav toliko, da se je preživljala. Asher je večkrat prišel k nji in robantil in ona mu je dala nekaj denarja, da se ga je odkrižala. Petnajst šilingov tedensko.«

»Ali sta imela kaj otrok?«

»Ne. Le nečakinjo. V bližini Overtona je v službi. Inteligentno, dostojno dekle.«

»Asher je torej svoji ženi večkrat grozil?«

»Da! Neznosna mrha je, kadar je pijan. Večkrat je prisegel, da ji razbije črepinjo. Mnogo je morala pretrpeti, reval!«

»Koliko pa je bila stara?«

»Blizu šestdesetih — solidna in pridna.«

»Ali mislite, inšpektor, da je dejanje zagrešil njen mož?« je resno vprašal Poirot.

Inšpektor je previdno zakašljaj. »Hm, tega se ne da reči kar tako, gospod Poirot. Najprej moram zvedeti, kje je Asher prebil večerjajni večer. Če mi o tem lahko da zanesljivo utemeljene podatke, je prav, če ne...« Njegov molk je bil zelo zgovoren.

»Ali je iz trgovine kaj izginilo?«

»Nič. Predal z denarjem je bil nedotaknjen. Prav nič, kar bi dalo sklepati na rop.«

»Mislite, da je prišel Asher pijan v lokal, rohnel nad svojo ženo in jo pobil na tla?«

»To je tako gotovo kot na dlani! Vseeno pa bi rad še enkrat videl vaše pismo. Morda ga je pisal Asher.«

Poirot mu je izročil pismo. Glen ga je bral namrščenega čela. »Ni podobno, da bi ga bil pisal Asher,« je dejal, ko je prebral. »Malo verjetno je, da bi Asher pisal o naši angleški policiji — to bi bila posebno rafinirana poteza, ki pa je njemu ne prisodim — ima premalo soli v glavi. Ah, ne! Stil v pismu kaže na izobraženega človeka. Tudi ni verjetno, da bi Asher znal pisati na pisalni stroj, to pisanje pa kaže, da je pisal človek, ki piše več in večkrat na pisalni stroj. Papir je fin... ne, to ni delo Asherjevo... razen, če bi imel... Čudno je, da je v pismu govora prav o enaindvajsetem! Seveda je tudi to lahko samo slučajno.«

»Mogoče.«

»G. Poirot, jaz nisem prijatelj takih slučajev! Preveč na roko je, da bi bilo verjetno!« Nekaj časa je molčal. V čelo se mu je zarezala globoka zarezka. Potem pa je rekel: »Kdo, za vraga, je ABC? Bomo videli, če nam bo Mary Drover — to je nečakinja — lahko dala kako po-

jasnito. Čudna zadeva! Če bi pisma ne bilo, bi prisegel, da je zadevo napletel Jean Asher!«

»Ali vam je o življenju Asherjeve kaj več znane?«

»Doma je iz Hampshira. Kot mlado dekle je šla služiti v London. Spoznala je Asherja in se poročila z njim. Med vojno se jima menda ni posebno dobro godilo. Leta 1922 ga je zapustila in se mu umaknila tu sem, vendar jo je izsledil, tiščal za njo in izsiljeval denar...« Stražnik je vstopil. »Kaj je, Briggs?«

»Asherja smo pripeljali.«

»Aha, sem z njim! Kje pa je tiščal?«

»Skril je bil v praznem vagonu na slepem tiru.«

»Tako, fako, tedaj, kar sem z njim!«

Jean Asher je bil zanikrno, odurno človeče, ki je zdaj tulil in moledeval, zdaj divjal. Njegova zardela očesca so nemirno begala od enega do drugega.

»Kaj pa hočete od mene? Nič nisem storil! Nesramno je, da ste me odveli na policijo! Vi, banda umazana, le kako si drznete... ne, ne, ne... saj nisem mislil tako! Saj ubogemu revežu ne boste storili nič žalega, saj ne boste slabo ravnali z njim! Nihče na svetu ni dober z ubogim, starim Asherjem.« Začel je ihteti.

»Dovolj bo zdaj, Asher,« je dejal Glen, »nehajte s tem in se zberite! Nisem vas še obdolžil ničesar — še ne! Če nočete, vam ni treba dati nobene izjave. Toda če z umorom svoje žene res nimate nobenega opravka...«

Asher ga je vreščaje preklinjal: »Jaz je nisem umoril! Jaz ne! To nisem bil jaz! Same laži! Vi, od boga prekleti angleški faloti — vsi ste proti meni! Jaz je nisem umoril!«

»Mi pa vemo, Asher, da ste ji dostikrat grozili z ubojem.«

»Ne, ne! Vi tega ne razumete! To je bila le šala, posrečena šala! Ona jo je pa dobro razumela.«

»Pa je res posrečena šala, to! — Ali bi zdaj povedali, kje ste bili sinoči, Asher?«

»Da — vse vam povem! Niti blizu ji nisem prišel! Pri prijateljih stannujem, pri dobrih prijateljih. Bili smo pri »Sedmerih zvezdah«, pozneje pa »Pri rdečem psu«. Nato smo šli... »brezglavo je blebetal dalje...« »Dick Willows je bil poleg, pa stari Curdie — in George — in Platt — pa še cela vrsta drugih — niti približal se ji nisem... ti ljubi bogek, to je vsa resnica...«

Inšpektor je namignil stražniku: »Ovedite ga, zaenkrat ostane pri nas!«

Ko so odpeljali starega pijančka, je inšpektor Glen zmajal z glavo: »Res ne vem, kaj naj mislim. Če bi pisma ne bilo, bi dejal, da je zločin storil on, tako pa...«

»Kdo pa so tisti ljudje, o katerih je pripovedoval?«

»Sodrga — nihče od njih bi se ne zbal po krivem priseči. Prepričan sem, da je bil res skoraj ves čas z njimi skupaj, toda vse je odvisno od tega, ali ga je kdo videl med pol šesto in šesto v bližini lokala.«

Poirot je zmajeval z glavo: »Ali prav res ničesar ne manjka v trgovini?«

Inšpektor je zmignil z rameni: »To je težko ugotoviti. Morda manjkata eden ali dva zavojčka cigaret, toda za to ne bo nihče šel moriti!«

»In ni bilo tudi ničesar — kako bi rekel, pri-dejanega, nekaj — kar ni spadalo v lokal?«

»Vozni red,« je vzkliknil inšpektor.

»Vozni red?«

»Da, vozni red. Ležal je odprt, s hrbtom navzgor, na pultu, kot če bi kdo iskal železniških zvez z Andovrom, bodisi starka ali pa kupec.«

»Ali je prodajala vozne rede?«

Inšpektor je odkimal: »Da, take po penju, toda to je bil veliki vozni red, kot jih prodajajo le velike trgovine.«

Poirotove sive oči so se zasvetile. Sklonil se je naprej: »Vozni red, pravite? Brandshawova knjiga kurzov ali vozni red ABC?«

Tudi v inšpektorjevih očeh se je razumevajoče zabliškalo: »Vražja reč, bil je vozni red ABC...!«

(Nadaljevanje prihodnjici)

Tole sliko smo posneli že ob pričetku preteklega šolskega leta. V začetku prihodnjega tedna bo takih prizorov na Gorenjskem spet na pretek

Vam je žal, da so počitnice minile? Upam, da ne in da vas začetek šolskega leta ni spravil v slabo voljo. Ne bi daleč prišli, če bi začeli učenje z nejevoljo. Če dobro premislite, morate priznati, da obiskovanje šole ni niti najmanj neprijetno. Ob tolikih tovariših in ob vsakodnevnem spoznavanju novih stvari res ne more biti dolgčas. Če se je pa treba tu in tam malo bolj potruditi, pa tudi nič zato

Alli ste vedeli, da je lansko leto obiskovalo gorenjske osnovne šole 19 tisoč 559 učencev, od tega 9 tisoč 658 dečkov in 9 tisoč 901 deklice. Zadnji dve leti se je prvič zgodilo, da je bilo v šoli več deklic kot dečkov, večino povojnih let so imeli dečki večino

V preteklem obdobju je bilo na Gorenjskem 92 šol. Letos jih bo verjetno nekaj manj, ker se bo že začel postopoma uresničevati načrt o utrditvi močnejših šol. Šole, ki zaradi majhnega števila otrok niso mogle zagotoviti dobrega pouka, bodo uknjene, za otroke z njihovih šolskih območij pa bodo uredili prevoz do ustreznih šol

Letos so začeli graditi novo šolo v Gorjah pri Bledu in v Senčurju. Vse pa je pripravljeno tudi za začetek gradnje šole v Zalem logu v Seiški dolini

Mladi vedež

● KOMARJEVO BREN-CANJE

Znanstveniki se zadnje čase zelo zanimajo za komarje. Menijo, da bi se od njih lahko marsikaj naučili. Ugotovili so namreč, da komarji s svojimi krili povzročajo zvok, ki prodirajo skozi vse mogoče »zvočne prepreke« različnega izvora in jakosti. Prav tako se njihov zvok sliši precej daleč — kar 45 metrov. Če bi znanstveniki odkrili komarjevo skrivnost, bi jim to omogočilo iznajbo

takega sistema komunikacij, ne predstavlja nevarnosti, v katerem ne bi bilo toliko močnej in sedanjem precej preobremenjenem etru.

● VESTE VSE O ZABI?

Zaba ima zelo zanimivo oko. Hrani se izključno z živimi žuželkami, zato ima oko tako sestavljeno, da takoj opazi mušico, medtem ko mrtvih mušic in drugih nehranljivih predmetov sploh ne vidi. Prav tako tudi žaba »vidi« svoje sovražnike in vse, kar je z njimi v zvezi, medtem ko ostalo, kar zanjo

ne predstavlja nevarnosti, enostavno »ne vidi«.

● KAČJI APARAT

Kača klopotača ponoči lovi s pomočjo posebnega organa, ki ga ima v glavi in dela na principu občutljivosti infra rdečih žarkov za toploto. Zaradi tega organa lahko za znava toplotne razlike celo do tisočinke stopnje natančno. Zanimivo je, da so razni protiraketni projektili zasnovani na istem principu, vendar se zdaleč ne dosegajo popolnosti kačjega »aparata«.

Prisebnost malega traktorista

To se je zgodilo v neki vasi v jugozahodni Franciji.

Deček Jane Pierre je s svojim očetom večkrat odhajal na polje. Včasih je cele ure sedel poleg očeta na traktorju in opazoval, kako

približuje glavi. Samo še trenutek in očetovo telo bo zdrobljeno.

Deček je skočil za krmilo, z vso močjo pritisnil zavoro in zaustavil traktor. Takoj nato je premenjal v brzno za gibanje traktorja v nasprotno smer in močan motor je potegnil koleasa nazaj. Očetovo telo je bilo osvobodeno.

mlada rast

orje, seje in opravlja druga poljedelska dela.

In edina dečkova želja je bila da, ko doraste, postane traktorist. In da po celi dan sedi na stroju in z njim obdeluje zemljo.

POD KOLESI

Ceprav je deček pogosto sedel z očetom na traktorju, mu ta nikoli ni dovolil, da bi ga tudi on poskusil upravljati. A Jane si je to tako zelo želel. Res je, da se je včasih, ko očeta ni bilo doma, sprehodil s traktorjem po dvorišču, kjer so bili shranjeni poljedelski stroji...

Nekega dne sta — kot navadno — oče in sin spet odšla na polje orat.

V začetku je bilo vse dobro. Oče je brezskrbno držal za krmilo in si požvižgaval neko pesmico. Za njima so ostajali pasovi zorane masne zemlje. Mall Jane se je držal za traktor in opazoval preorano zemljo in ptice, ki so po njej iskale črve.

Nenadoma je deček začutil močan tresk, kot da bi traktor ob nekaj zadel. Traktor se je zaustavil, se nagnil in očeta je vrglo na desno stran, izgubil je ravnotežje in padel pod veliko kolo stroja, obenem je pluge odneslo iz brazd in traktor je začel voziti naprej.

OČETOV KRIK

Očetov krik je dečka vzdramil.

Veliko kolo vozi po njegovem očetu in se postopoma

Malu kasneje je vprašal: — Kdaj si se naučil upravljati traktor?

— Opazoval sem, kako ti delaš. Potem je priznal, da se je včasih s traktorjem sprehal po dvorišču.

O podvigu malega Jana so pisali vsi francoski časopisi in še mnogi drugi.

Vsak Jugoslovan poje dva kilograma sladkarij

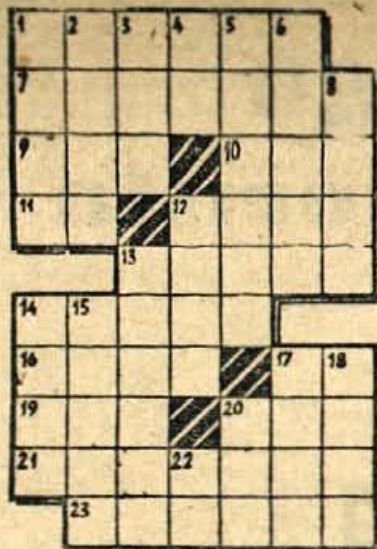
Statistiki so ugotovili, da Jugoslovani veliko bolj jedo bonbone kot čokolado. Lansko leto so prodali povprečno nekaj manj kot kilogram in pol bonbonov na enega prebivavca in dobrih pol kilograma čokolade. S to količino zaužite čokolade zelo zaostajamo za drugimi evropskimi državami, zato bomo morali potrošnje še kar naprej povečevati (kar dobro, ali ne?). Vsak Švicar poje povprečno 6 kilogramov in tri četrti proizvedov iz kava, Nizozemec 5 kilogramov, Avstrijec 3 kilograme in 200 gramov.

V naši državi proizvaja bonbone 14 tovarn, prav toliko pa se jih ukvarja tudi z izdelovanjem čokolade. Dve leti pred zadnjo vojno je bila skupna potrošnja čokolade in bonbonov na enega prebivavca je 290 gramov.

Najboljšo čokolado menda izdelujejo Švicarji. Naša zaradi pomanjkanja različnih vrst kakovovca in zaradi zastarele opreme v nekaterih obratih nekoliko zaostaja. — Pač pa so naši bonboni in drugi izdelki iz sladkorja s svojo kvaliteto na zadovoljivi višini.

Kdo hitreje je

Italijanski izseljenec, ki živi v New Yorku, prirejšo za svoje otroke čudno tekmovanje, in sicer kdo bo prvi pojedel znano neapeljsko specialiteto — neke vrste cvrtje z mesom. Letos je vodil tekmovanje znani italijanski filmski igralec Alberto Sordi, ki je dal znak za tekmovanje s posebno pištolo.

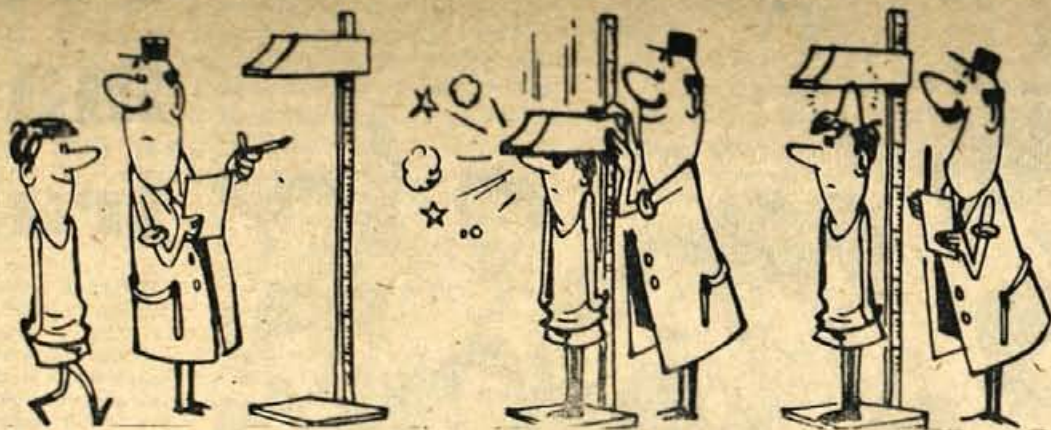
Vodoravno: 1. ptica, 7. ameriško oporišče na Tihem oceanu, 9. pasja pasma, 10. predpona za tvorjenje presečnika, 11. enaka samoglasnika, 12. mejna reka med Nemčijo in Poljsko, 13. kontura, očrt, 14. gospodinjaki rekvizit, 16. glavno mesto afriške države, 17. oranje, 19. makedonsko kolo, 20. vrst vrbe, 21. judovski verski učitelj, 23. odtенок, različica.

Navpično: 1. tram, lesen steber, 2. ribje jajčece, 3. sukanec, 4. veznik, 5. vlačuga, 6. Obri, 8. grški junak pred Trojo, 12. krogla, 13. ostanek pri mletju žita, 14. prvotni prebivavec Nove Zelandije, 15. televizijski zaslon, 17. žitarica, 18. obvodna ptica, 20. reka v Avstriji, 22. celovski glas.

Rešitev križanke št. 53

Vodoravno: 1. obuvalo, 8. Arhimed, 9. SV (avtomobilska oznaka Svetozareva), 10. cipa, 11. len, 12. slad, 14. Ob, 16. Radovna, 18. krompir.

ENERGICNOST

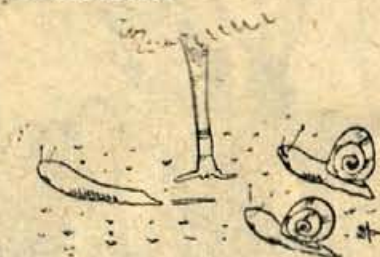
»...1 meter in 76 centimetrov, v redu, potrjen!»

KAKOR DANES

»Poglej, našel sem orožje, ki bo naredilo konec vojni!»

PREPOVEDANO

»Glej ga, nudisti!»

MED SVINJAMI

— Ne bodi človek, posodi mi do jutri nekaj krompirja

RANA OBLJUBA

— Če bi prav za gotovo vedel, da boš nekoč tako izgledala, bi ti takoj obljubil, da se s teboj poročim

MOŽ SVOJI ŽENI

Medtem ko si se pripravljala sem si ogledal film, ki ga greva gledat.

Rešitev križanke št. 54

Vodoravno: 1. drama, 6. Rižana, 8. až, 9. ropa, 11. maraton, 13. Anet, 14. LI, 15. Apolon, 17. Anina.

dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti

DOBRA SLUŽBA

Ceprav je Hollard želel na fronto, ga je francoska vojska poslala v center za tehnične in balistične raziskave v Pariz. Od tam je moral zbežati pred napadi Nemcev. Ko je med begom na neki železniški postaji južno od Pariza zaznamoval mesto, kamor je padla neeksplozivna bomba iz italijanskega letala, so ga ostali begunci pretepli, češ da je sovražnikov vohun. Pred linčanjem so ga rešili šele senegalski vojaki, ki so spoznali pomor. Z družino se je Hollard vrnil v Pariz, ko je 25. junija 1940 maršal Pétain podpisal kapitulacijo Francije. Dobil je dobro službo zastopnika dijonskega podjetja Autobloc, ki je izdelovalo gazogen. Ker mu je postal dobro cvetel, je postal generalni zastopnik tovarne za ves departrimž Seine.

PRVI POSKUS NEUSPEŠEN

Na vsak način bi se Hollard rad priključil zaveznikom v borbi proti nacistom. Zdelo se mu je primerno, da bi prišel najlaže v stik z njimi v Svici. Z izgovor-

rom, da išče oglje za gazogen, se je res napotil proti tej nevtralni državi. Uspešno se je prebil do meje, kjer pa je (sumljiv) padel v roke Nemcem. Izpustili so ga šele po temeljitem zasliševanju. Vendar Hollard ni odnehal in je že v Pontarlieru ušel vojakom, ki

so ga dali v vlak in napotili v Pariz.

NA ANGLEškEM VELEPOSLANISTVU

V Svico mu je pomagal priti pomočnik lastnika žage v Derrierule-Mont. Umazan, neobrit ter brez podplata na čevlju je prišel k majorju B. na angleškem veleposlanstvu v Bernu. Pomočnik vojaškega atašeja se navidezno ni zanimal za Hollardovo željo, da bi postal francoski vohun in vzdrževal stike z zavezniki. Jezen

se je Hollard po isti poti vrnil v Francijo.

SPET IN SPET V SVICI

Ceprav se major B. ni zanimal za njegova pripovedovanja, se je Hollard čez mesec dni spet vrnil v Svico, kot je obljubil pomočni-

ku atašeja. Tokrat je bil na veleposlanstvu lepo sprejet, ker so prej preverili podatke o njem. — Major B. mu je naročil, naj v Franciji proizvede, kje so nemške vojaške enote. Hollardu se je zdela naloga lahka, vendar je moral zaradi nje 98-krat iz Francije v Svico. Svojo dejavnost je razširil po vsej Franciji in je imel ob koncu 1942. leta že blizu 60 sodelavcev. Njihove obveščevalne akcije so bile vse težje, kljub temu pa so novice o sovražniku redno pošiljali preko Berna v London.

REŠITELJ LONDONA

Nekega dne je Hollard zvedel, da Nemci v bližini Auffaya nekaj gradijo. Preoblečen v misionarja in gradbenega delavca je prišel na gradbišče in ugotovil, da bo tam velikansko zaležišče — naravnost proti Londonu. Kasneje je takih zgradb našel ob Kanalu Še 60. Po točnih Hollardovih podatkih so zavezniki med 15. decembrom 1943 in 31. marcem 1944 devet teh zgradb, ki so bile odstrle ne baze za nemške rakete V1 za napad na Anglijo, popolnoma uničili, 35 hudo poškodovali, 29 pa delno porušili.

UJET IN REŠEN

Michela Hollarda je po neki izdaji ujel gestapo. Po mučenju, kjer pa ni ničesar izdal o svoji organizaciji AGIR, so ga zaprli v koncentracijsko taborišče Neuengamme. Z neke ladje, ki so jo z letniki vred Nemci zažgali in poslali na odprto morje, ga je rešil švedski Rdeči križ. 18. junija 1945 so mu v Parizu, kamor ga je pripeljalo letalo R.A.F., priredili slavnosten sprejem. Tam se je po dolgem času spet srečal z ženo in z otroki.

Vojna v zaledju